

Тўрабек БЎРОНОВ

ДУЁНИНГ ИШЛАРИ
ТУРЛИ ВА ҚИЗИҚ
(тўртликлар)

Урганч
“Хоразм” нашриёти
2014 йил

84(5Ў)7

Б99

Бўронов Тўрабек

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ: шеърлар/Т.Бўронов.

-Урганч: “Хоразм” нашриёти, 2014 й. 96 б.

ISBN 978-9943-4205-3-3

КБК 84(5Ў)7

**Масъул муҳаррир
Носиржон ЖЎРАЕВ**

© “Хоразм” нашриёти, 2014 йил.

ISBN 978-9943-4205-3-3

©Тўрабек Бўронов, “Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ”

ИЖОДКОРНИНГ ҚАЛБ КЕЧИНМАЛАРИ

Ўзбекистон халқ ёзувчиси Одил Ёкубов “Журналистика адабиёт боғига олиб кирувчи кўприкка ўхшайди”, деган эди. Дарҳақиқат, жуда кўпчилик таниқли шоир ва адиблар ижодий фаолиятини мухбирлик сўқмоқларида бошлашган. Журналистнинг узоқ йиллик кузатувлари, турфа хил одамлар, турли тақдир эгалари билан учрашувлари, кутилган ва кутилмаган ҳолатларга дуч келиши, хуш-нохуш воқеаларга гувоҳ бўлиши, ички кечинма ва хулосалари кейинчалик унинг бадиий асарларида ўз аксини топади. Бунга жуда кўп мисоллар келтириш мумкин.

Хоразмлик қаламкаш Тўрабек Бўронов оддий мухбир, куюнчак журналист сифатида катта ҳаёт мактабини ўтаган, касбига садоқатли, ҳар ҳолатда ҳам ўзининг фикрини айтишга ҳаракат қиладиган фаол ҳамкасбларимиздан бири эди. Республика, вилоят ва туман матбуотида унинг ҳаётдаги мавжуд камчиликлар, ҳал этилмаётган муаммолар тўғрисидаги танқидий-таҳлилий мақолалари тез-тез босилиб турарди. Журналистнинг, айниқса, одамларни хушёрликка, огоҳликка чақирувчи мақолалари мухлислар ёдида қолган.

Тўрабек ака умрининг сўнгги йилларида бадиий ижод билан ҳам шуғулланиб, кўплаб шеърлар ёзди, ҳаётнинг мазмуни, тирикликнинг моҳияти, инсоний фазилатлар тўғрисидаги тўртликлари эълон қилинди. Уларни ўқир экансиз, кўз ўнгингизда халқ ҳаётига яқин бўлган бир ижодкорнинг қалб кечинмалари намоён бўлади.

Ўйлайманки, қўлингиздаги ушбу китобдан ўрин олган тўртликлар ҳам ҳаёт ҳақиқатларини, яшаш фалсафасини, умр ҳикматларини қалбингизга жо этади.

Аҳмаджон МЕЛИБОЕВ,
журналист.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Ёлғончи дунё дер, дерлар бевафо.
Жийда дарахтини дейдилар қийшиқ,
Мевасини эса дейдилар даво.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Чуқур ўйга толиб, кўп фикр қилдим.
Бир бола ўн ёшда донодай сўзлар,
Саксон ёш жоҳилни бола деб билдим.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Йўқотиб бўлмаскан барча иллатни.
Баъзилар ҳақ йўлдан адашса атай,
Қаёқдан оламан унга ҳурматни?!

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Ечимин тополмай не бошлар ғовлар.
Ёввойи табиат-ку азал шу эди,
Ажаб, энди инсон бир-бирин овлар!

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Бор экан қанчалар ечимсиз мавзу –
Гўдак тезроқ катта бўлсам дер экан,
Чоллар гўдакликни қиларкан орзу.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Баъзилари содда, баъзиси мубҳам.
Ватанин севар, деб ишнолмайман,
Ўз остонасини унутган одам.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Ҳурматим бўлмаса ота-онамга,
Довруғим оламга кетса ҳам бутун,
Ишониш мумкинми мендай одамга?

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Минг йил умр керак уни ечмакка.
Биров ёмғир ёғса ризқ деб қувонар,
Бировни безовта қилади чакка.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Ечимин тополмай бўлдим кўп карахт.
Нодон доноликни қилармиш даъво,
Қачон устун бўлган қийшайган дарахт.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Бўлмағур ишларга сарф бўпти вақтим.
Эвоҳ, кеч англадим, афсус, минг афсус,
Вақт-ла бирга оқиб кетибди бахтим.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
От бош бермас жилов бўлмаса маҳкам.
Ёрини алдаган бирор нокасга
Кафил йўқ, алдайди Ватанини ҳам.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Бир кун алаф, бир кун гуллар узарман.
Чўққига чиқибман қай йўллар билан,
Тушишга нарвон йўқ, қулаб тушарман.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Инсон қалби экан гоҳ тафтли, гоҳ муз.
Кўкларга кўтарса мисоли бир пар,
Гоҳ ўлдирар экан ножоиз бир сўз!

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Арпа эккан олар албатта арпа.
Лекин бир жумбоққа тишим ўтмади,
Хоин қайдан пайдо бўларкан, тавба?!

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Бир отанинг кўкни тутди ноласи.
Фарзанди ноқобил эмиш, во ажаб!
Кўкдан тушмаган-ку ахир боласи?

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Ғам экан қувончнинг доим йўлдоши.
Жоҳилнинг бурнини осмонда кўрдим,
Негадир эгилган дононинг боши...

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Лиммо-лим тўлиқдир сирларга бунча.
Олтин зангламайди минг йил захда ҳам,
Ялтироқ қоғоз-чи? Сувга тушгунча.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Қанчалар юксакка етса ҳам бошинг
Кибрланиб кетма, баланд-баланддан
Шиддат-ла тушади ҳар томчи ёшинг.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Бунча чигал қилдинг, эй Парвардигор?
Ёлғончи дунёда юз йиллар яшаб,
Бир кунча чин умр кўрмаганлар бор.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Арзийди минг карра қойил қолсалар.
Оддий боларини кўринг, беради
Сийлаганга асал, текканга захар!

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Ҳаётнинг ўнги гул, чап ёни тикан.
Кетингдан бир нишон қолмаса, билки,
Бекордир минг йил йўл юрганинг билан.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Ақлим қосир қолар барчасига ҳам.
Кунлик эҳтиёжим – нозу неъматнинг
Кўпи оғу экан, озроғи малҳам.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Инсон ўз ҳалолин қилмайди писанд.
Ёнингдаги олов иситар, ахир,
Олисдаги чўғдан ким бўлган хурсанд?

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Қабристонга бориб лол қолдим буткул –
Ҳашамдор қабрни тош босиб ётар,
Кўримсиз қабрдан кўкарибди гул.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Анчагина ерни айладим гулзор.
Атай бир тиканни юлмаган эдим,
Вақт келиб шу тикан берди кўп озор.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Раҳбар саломимга берди кўл учин.
Ногоҳ бир каттакон ташриф қилувди,
Югурди кўшқўллаб кўришмоқ учун.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Ковлаб охирига қани, ким етди?!
Бир қушча тутувдим, боқдим кўп йиллар,
Дарчани очувдим, учди-ю кетди.

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Тавоф қилиб юрдим ёш қиз изини.
Ул пари айтдики: – Кўрмайсанми, чол,
Соқолинг ичида ажал инини?

* * *

Дунёнинг ишлари турли ва қизиқ:
Ҳар лаҳза йўқликка сари бир қадам.
Фойдали ишларинг бўлади қанот,
Қилган ёмонлигинг мутлоқ жаҳаннам.

* * *

Ким амал қилмас озодаликка, соғлиги кетар,
Фарзандларининг суянчиғи – тоғлиги кетар.
Сув билан олов ўз ўрнида ҳурматга лойиқ,
Ҳаёт ришталарин узвий боғлиги кетар.

* * *

Ҳаётда доим бор қонун-қоида,
Жонинг поёндоз қил отанг пойига,
Фарзандларим одам бўлсин десанг гар,
Отангнинг иззатин қўйгин жойига.

* * *

Олаҳаккада бор чиройли қуйруқ,
Товус чиройига мутлақо гап йўқ.
Безаги йўқ, оддий бўлса ҳам менга
Ҳаммасидан афзал уйдаги товук.

* * *

Тўғрилиқ инсонга хос бир муддао,
Обрўйинг кўкларга кўтарар ҳатто.
Бир эгри кўрмадим тўғри йўл олган,
Ўқ нишонга тегмас сал кетса хато.

* * *

Қўй, дўстим, ачинма, малҳам керакмас,
Вафоси бўлмаса санам керакмас.
Дилдаги дардимни ёза олмаса,
Минг марта синсин-эй, қалам керакмас.

* * *

Баъзан хаёл олиб қочар йироққа,
Инсон нафс деб юрар доим қийноқда.
Агар айланишин тушунса эди
Тупроқдан яралиб, яна тупроққа.

* * *

Юрсам юрди, турсам турди бу соям,
На нафаси қисди, на ҳориб-толди.
Ёруғ кунларимда ажралмас дўстим,
Зулмат тушган замон дарҳол йўқолди.

* * *

Ғафлат уйқусида аллани нетай,
Бир чимдим ақли йўқ каллани нетай,
Зар билан безасанг фойдаси йўқдир,
Бу нодон каллага саллани нетай.

* * *

Жоҳиллар йўлимга доим ғов бўлди,
Зеҳн-заковатимга бир гўрков бўлди.
Бу дунёдан ўтдим. Ўша нодонлар
Доно деб уйимга серқатнов бўлди.

* * *

Ой десам юзингни камлик қилади,
Нигоҳинг юз мингта шамлик қилади.
Боқишларингга тоб беролмай кўзим,
Севинчдан ўзини намлик қилади.

* * *

Ғариблар бир бурда нон топса шоддир,
Гўё бутун олам чексиз, ободдир.
Нафси балоларга минглаб берсанг ҳам,
Оз кўриб, чеккани фиғону доддир.

* * *

Турли либос кийиб, мен ҳурман дейди,
Эл ичра покдомон, машҳурман дейди,
Ҳар кечада ботиб айшу ишратга,
Ишим шу, мен шунга мажбурман, дейди.

* * *

Мен нимжон танаман, мадад бўлақол,
Бу ғамнок кўнглимга ҳамдард бўлақол,
Измингдаман, қўлим кўксимда доим,
Мен оддий бир банда, сен мард бўлақол!

* * *

Узсанг ҳам розиман, раъно гулингман,
Ҳижрон оташидан қолган кулингман,
Сенинг бир амрингга жоним садақа,
Буйруққа мунтазир хоксор кулингман.

* * *

– Бир фотиҳа бергин, эй, доно одам,
Ҳеч кимдан ҳеч қачон бўлмай сира кам.
– Фотиҳа нимаси, ҳақ йўлдан юр сен,
Шунда фахр этар жумлаи жаҳон!

* * *

Ҳаёт деганлари бир катта бозор,
Аччиқ ҳам, чучук ҳам истаганча бор.
Шодлик бир бурчакда мунғайиб турар,
Ғам сотилган ерда гавжум харидор.

* * *

Қўллари кўкка чўзганча она,
Худога ёлвориб қилади нола:
– Не ёмон ишларни қилдим буни деб,
Нечун бердинг менга бетайин бола?!

* * *

Одамзот феълига тушуниб бўлмас,
Ўзини санайди ҳеч қачон ўлмас.
Заминни берсанг ҳам, бақрайиб туриб
Осмонни сўрайди, ҳеч кўзи тўймас.

* * *

Отанг моли беш кунлик, меросингга керилма,
Босар-тусаринг билмай, манманликка берилма.
Бу ҳаётда ҳар ишнинг ҳисоб-китоби бордир,
Бир кун вақти келганда хас-хашакдай терилма.

* * *

Яланғоч юришинг қилмай ҳеч канда,
Йиртиғимга кулдинг, бефаҳм банда.
Ўзинг инсоф билан айт-чи, эй ғофил,
Эл ичра менми, сен, бўлдик шарманда?

* * *

Дунё жумбоқлардан титрайди бедор,
Ножўя қилиғи, алдови бисёр.
Бир инсон жон олиш қасдида юрар,
Бирови жонидан кечишга тайёр.

* * *

Кўрдик, кўраяпмиз, кўрамиз ҳамон,
Молу давлат дея берганларни жон.
Тоат-ибодатлар бир четда ғариб,
Занг босган темирдай ташландиқ иймон.

* * *

Биров лоф уради кенг дея бағрим,
Бирови осмонга чиқарар нархин.
Хушомад мақтовга учсам мабодо,
Бормикан аҳмоқдан заррача фарқим.

* * *

Нола-фиғон қилар ҳар ўтган дамдан,
Олган нафасию босган қадамдан.
Қорилган эканми бундайлар лойи
Кўз ёшдан суви-ю, тупроғи ғамдан.

* * *

Меҳнаткаш одамдан келмайди зиён,
Ўшалар туфайли турмуш фаровон.
Агар шу заҳматкаш бўлмаса эди,
Ағдар-тўнтар бўлиб кетарди замон.

* * *

Қанот қоқиб ұйнар митти капалак,
Бир кунлик умрига хурсанд бир малак.
Юз йил умр кўрган инсон додини
Баъзан сиғдиrolмай қолади фалак.

* * *

Қачон пайдо бўлган, билмайман, олам,
Лекин шундан буён йўлдош қайғу-ғам.
Бирни оз кўради, иккини кўпроқ,
Бир инсон кўрмадим юрган хотиржам.

* * *

Муҳаббат ўтида куймаса дилим,
Ошиқлик қўшиғин айтмаса тилим,
Баҳридан кечарман бундай вужуднинг,
Юрак-бағрим бўлсин минг тилим-тилим!

* * *

Саланглаб юришни қўйгин, эй ўртоқ,
Инсонга хос эмас юрмоқлик саёқ.
Фикрингни бир жойга жамлаб ўйлагин,
Турмушда бўлмайин десанг ўйинчоқ.

* * *

Турмуш дегани бу – ёғдасан баъзан,
Гоҳида адирда, боғдасан баъзан.
Ёлғон сўзларингга таҳсин айтарлар,
Ҳақ сўзни айтолмай доғдасан баъзан.

* * *

Мол-давлат ақлини олган, эй овсар,
Диёнат, рўшнодан бўлибсан абгор.
Ажалнинг отига мингандан кейин,
Бойлигини олиб кетган қайда бор?

* * *

Дилбар, сени бир умр севганим бўлсин,
Сенга атаб минг шеър битганим бўлсин.
Агар у дунёга равона бўлсам,
Исмингни ёд этиб кетганим бўлсин!

* * *

Бой эди. Қўл чўзди, етди Фарангга,
Дунё қаллоблари унга берди тан.
Вақт етиб Азроил келди, аттанг-а,
Насибаси бўлди бир кулоч кафан.

* * *

Ҳайронман ёлғончи дунё ишидан,
Шамоллар баъзида тескари эсса,
– Ўғлим соғлигингга зарар, – деб отам
Носвой отиб олиб, – “Чекмагин!” деса.

* * *

Соғман, деб юрганлар қимтинар нечун?
Очолмайди сира дилин дафтарин...
Соғларда кўрмадим бирорта эркни,
Телбаларда кўрдим хурликнинг барин!

* * *

Куз. Хазон бошланди.
Сап-сарик япроқ
Дарахтнинг тагига оҳиста қўнди.
Баъзилар четларда юрибди қандоқ
Япроқча бўлолмай?! Юрагим тўнгди.

* * *

Қидирдим, топмадим бир дардсиз одам,
Гам-алам домига тушмаган инсон.
Бир ёқда қайғулар ёпишар маҳкам,
Бир ёқда Азроил сўраб турар жон.

* * *

Менинг ўтмишимни билай десангиз,
Қалб дафтарим очиб бўлманг овора.
Ғамнинг изи тушган юзимга қаранг,
Юз мингдан бирини билсангиз, зора.

* * *

Айтди, тўйга бордим, ҳеч ким менсимас...
Бир раҳбар кетида кўрдим ўнини.
Шу пайтда Афанди тушди эсимга,
Янгилаб келсаммикан ё тўнимни?

* * *

Бир банда жонини берди Жабборга,
Тобутнинг қошида бошимиз эгик.
Кўпчилик ёпишиб, қўймас кўмишга...
Хаёлимдан ўтди: Демак, у тирик!

* * *

Дўстларинг кўп бўлса, бир жону бир тан,
Ҳар кунинг байрамдир, ҳар он тантана.
Дўст деб юрганларинг гар чикса душман,
Мағлубсан, мағлубсан, мағлубсан яна!

* * *

Ваъдангда вафо йўқ бирор марта ҳам,
Ҳеч ишинг тушганми аҳдга, субутга?!
Дўст ачитиб айтар, душман кулдириб,
Ранжима, ўхшатсам ёғмас булутга.

* * *

Ёш ниҳолнинг сояси йўқ,
Сояга мўл қари толлар.
Ёш ёруғда кўрмаганни
Қоронғуда кўрар чоллар!

* * *

Мендан салом, сендан алиқ...
Бўлсак доим хушкалом.
Шу оддийлик бўлмаса-чи,
Ҳаёт курир батамом.

* * *

Қачон жиноятга бўлибди шафқат?
Бежо қилиқларинг келтирар нафрат.
Ўзингдан қидиргин барча гуноҳни,
Аксингни кўрасан кўзгуда фақат.

* * *

Яхшилар бор – қалбинг ичра оташдир,
Кўнгил узугига бебаҳо тошдир.
Ҳаётда ҳамоҳанг кўрар кўзингдир,
Нурини беминнат сочган қуёшдир.

* * *

Хотин уй калити, йўқотсанг агар
Эшик синдиришинг бўлар муқаррар.
Бузуқ иморатни, эй рафиқ, ахир
Тузатиш қанчалар бўлар дардисар.

* * *

Турмушинг шодлиги аёлингдандир,
Асалдай тотлиги аёлингдандир.
Сўзингнинг маъноси, кўзингнинг нури,
Икки дунёнг ободлиги аёлингдандир.

* * *

Турмушда йўлиқса бир яхши хотин,
Оқил, чевар бўлса ва яна отин.
Дунё жавоҳири бир пулга қиммат,
Чунки ёнингдандир энг асл олтин.

* * *

Умрим тотли дема, лаззатга пайванд,
Асалга беланиб юрсанг ҳам ҳарчанд,
Дунё гўзаллиги, зийнат, шодлиги –
Баридан минг карра тотлидир фарзанд.

* * *

Ёш берса саксонга кирарсан ҳали,
Саксон беш, тўқсонга кирсанг ҳам майли.
Орқангга, олдинга назар солсанг, бас,
Шунча ёш яшадинг нелар туфайли.

* * *

Йиғлаб келган инсон кулиб кетмаса,
Ҳаёт сирларини билиб кетмаса,
Яшади нимаю, яшамади не,
Вафоти қалбларни тилиб кетмаса.

* * *

Эй рафиқ, саланглаб юришинг нечун?
Қуёш ботса бордир қоп-қоронғу тун.
Ҳунар ё илмнинг этагидан тут,
Умрингдан қолса ҳам охирги бир кун.

* * *

Гўдак пайтим мени йиғлоқ дедилар,
Ўсмир пайтим қийшиқ оёқ дедилар,
Жон таслим пайтимда раҳми келгандай,
Бошида синди кўп таёқ, дедилар.

* * *

Эй инсон ўзинг-ку ялқов, баҳодир,
Дунёни бузишга, тузишга қодир.
Гуноҳ қилиб, яна Ҳаққа тўнкайсан,
Феълингда ҳар куни ўзгариш содир.

* * *

Хаёлларим билан бўламан гумроҳ,
Баъзан доно бўлиб бераман сабоқ.
Гоҳ ботир бўламан тоғни титратган,
Эҳ, қачон чиқибди гумроҳдан подшоҳ.

* * *

Ўзимни кўраман осмондаги ой,
Ёки қўшиқ куйлаб жадал оққан сой.
Шу боришда борсам, эртами-индин
Мендан машҳур жинни чиқар, ҳайноҳай.

* * *

Дарё бўлсанг сокин оққил, югурма,
Қирғоқлар – таянчинг бузма, ўпирма,
Қирғоғинг емирсанг ўзинг оқарсан,
Қумлоқларга сингиб, оҳлаб ўтирма.

* * *

Ноҳақликми ё жондан тўйиб,
Нега ўзинг оловга отдинг?
Сени кўриб гулхан ичида,
Шу оловда музладим, қотдим.

* * *

Тош зарбидан ёрилди бир бош,
Неча кўздан оқди қонли ёш.
Қилғиликни қилгандан кейин,
Ажаб, ерда жимжит ётар тош.

* * *

О, Муножот, нечун қиласан фиғон?
Ларзага келмоқда замин у осмон.
Одамга куй билан кирган эди жон,
Мен эса бу куйдан бермоқдаман жон.

* * *

Дунё ғамин чекмоқ не учун, инсон,
Куйла, ўйна, е, ич, яша шодумон.
Бир томчи сув қумга синггани каби
Сендан ҳам, мендан ҳам қолмас бир нишон.

* * *

Не учун ошиққа изох бу қадар,
Устидан кулишлар, мазах бу қадар.
Ишқнинг дарди унга етиб ортади,
Қийнамасди хатто дўзах бу қадар.

* * *

Умр бир зумда ўтар тобланмай вужуд,
Наҳотки, умрда йўқ аниқ ҳудуд?
Кўз очиб юмгунча югурик экан,
Яшашга кўрганда энди тараддуд.

* * *

Ҳаётда ҳеч кимса эмасдир муқим,
Бир куни ёқангдан ушлайди ўлим.
На фарзанд, на бойлик жон оро бўлмас,
Бир чўпча арзимас боғларинг сўлим.

* * *

Ҳаёт! Тўйдим сендан, керакмас васлинг,
Ишонмайман асло мақтаса васфинг.
Ҳар гўшангдан эсар ғамнинг шамоли,
Ёки яралдингми кулфатдан асли.

* * *

Қўлга ол дуторни, сайратгин, шоввоз,
Кўнгил қанот қоқиб, айласин парвоз.
Бу ҳаёт бевафо азалдан ахир,
Ҳар отган қадамнинг ажалга пешвоз.

* * *

Билмадим пул дегани яралганми юракдан,
Не сирларга эгаки, тушмас сира тилакдан.
Йиртиқ чопон беҳурмат, кимхоблининг қадри кўп,
Иймон қолиб бир четда, ўтказди элакдан.

* * *

Ҳаёт, қилиқларинг бўлмади маъқул,
Ё дунёни ташвиш босганми буткул.
Орзу ва умидлар қолиб бир четда,
Ким йўлиқса ғамдан сўзлайди нукул.

* * *

Бойлик деб югурма худа-беҳуда,
Қаноат қилганни ярлақар Худо.
Ғам шамоли сенга яқин йўламас,
Турмушинг ўтади завқли, осуда.

* * *

Эй сен, нафс йўлида сарсон, овора,
Нечун бунча заҳмат, кўз ёш фаввора.
Борига қаноат қилсанг нетарди,
Дунёга келмассан иккинчи бора.

* * *

Пок инсон ҳамиша чинакам ўртоқ,
Адашсанг йўлингга бўлгуси маёқ.
Илон билан ҳажга борганлар йўқдир,
Фақат йўлдош бўлур аҳмоққа аҳмоқ.

* * *

Қани қуй, ичайлик тўйиб, жўражон,
Яшнасин бир лаҳза бу диллар – вайрон.
Ичмаган пайтингда ҳамма нарса – ғам,
Маст чоғи тиззадан келмайди уммон.

* * *

Ҳажга борсам дилдан кетармиш алам,
Покиза бўлармиш қалбим ва танам.
Гуноҳим оч-юпун юришим бўлса,
Шу чордевор менинг Маккам, Мадинам.

* * *

Қандай яхши, ҳалол топиб есанг бурда кулчани,
Афсуски, ҳаётда кўрдим аксин қилур нечани.
Эслатади эгасининг қўлидаги суякдан
Умид қилиб, ялтоқланиб дум ўйнатган лайчани.

* * *

Вақтида ўйна, кул, яшагин ҳалол,
Оқибат – ҳалоллик келтирар иқбол.
Кимлар келди, кетди – ўзгармас ҳаёт,
Эртага биз кетсак келмайди малол.

* * *

Кимлар мени ишқда Тохир дейдилар,
Ким уятсиз, телба, кофир дейдилар.
Бу омонат жонни бир кун топширсам,
“Бечора тинчиди охир” дейдилар.

* * *

Мен нечун қилайин афсус, надомат,
Доимо йўлдошим бўлса муҳаббат.
Севганлар жаннатга тушиши тайин,
Қилолмайман бундан ортиқ каромат.

* * *

Яшаганим – жадал бир он бўлибдир,
Ранг-рўйим сарғайиб сомон бўлибдир,
Барча орзуларим хазон бўлибдир,
Келдимми, кетдимми – гумон бўлибдир.

* * *

Ичдилар меъёрсиз, маст бўлдилар,
Тубанликка кетиб, паст бўлдилар.
Нафақат иймонга, обрў, шаънига,
Танига, жонига қасд бўлдилар.

* * *

Заҳарнинг ҳам ози дармон бўлмишдир,
Меъёрдан ошдимиз, товон бўлмишдир,
У-ку кетиб борар сўнгги манзилга,
Қолганларга фақат армон бўлмишдир.

* * *

Бир киши боғ қилар, саксонда ёши,
Наҳот, насиб қилса бу боғнинг оши.
Савол берсам деди: Ўғлим, инсоннинг
Ният қилса нега етмас бардоши?

* * *

Умрингни сарф этсанг емоқ, ичмоққа,
Қачон вақт топарсан хайр қилмоққа.
Қани иш беш-ўн йил ўтгандан кейин
Изинг кўриб номинг эсга олмоққа?

* * *

Эрта тонгда туриб ташласанг назар:
Ҳаво тоза, атроф гўзал шу қадар.
Чошгоҳгача ётган бандаи гумроҳ,
Ҳаётингга ўзинг қўшяпсан заҳар.

* * *

Ким яшабди ғам чекмай гулгун,
Ким ҳаётга бўлибди устун?
Майли, мени қурбон қилинглар,
Бўлса агар бир бағри бутун.

* * *

Индамай юрганда оқил дедилар,
Бошдан-оёқ тўла ақл дедилар.
Ҳақни ёқлаб чиқиб гапирган эдим,
Йўқ жаҳонда бундан жоҳил дедилар.

* * *

Сув келтирсанг хорсан, тўксанг азизсан,
Нафсингга чўлашиб бўксанг азизсан.
Ё тавба, бу қандай ҳаёт бўлдики,
Эркаласанг жоҳил, сўксанг азизсан.

* * *

Ҳаёт бу гоҳ қайғу, гоҳо хандадир,
Баъзида кимхоб тўн, баъзан жандадир.
Туғилдингми бордир пешонангда шўр,
Ҳали туғилмаган озод бандадир.

* * *

Келтир шароб, шодлик дам учун ичай,
Қайғуга ташлаган ғам учун ичай.
Тоғлар чидамаган ғамга дош бериб,
Кўзимдан чиқмаган нам учун ичай.

* * *

Одамзот эканмиз, тунлари уйғоқ
Югурдик, ишладик билмайин чарчоқ.
Ё тавба, охири нега эришдик,
Тупроқдан яралиб, бўлдик-ку тупроқ.

* * *

Дармон кетса бел, тизингдан,
Айро тушса нур кўзингдан,
Бир наф тегмас кетар чоғда,
На ўғлингдан, на қизингдан.

* * *

Минглаб мурч, асалнинг бермайди тотин,
Қийшиқ дарахтдан бўлмайди шоти.
Ҳанграса ҳам эшак кечаю кундуз,
Ўрнин босолмас ҳеч бир бедов отнинг.

* * *

Унинг қалбидаги ғамлари филдай,
Залвор юки билан эзади зилдай.
Тавба, унинг тоғдай ғаму ташвиши
Менга билинмайди бир нозик қилдай.

* * *

Яшайсанми кўкда, ерда ё ойда,
Жамоли кўз олур гулистон жойда.
Келганинг, кетганинг сира билинмас,
Келтирмасанг агар элингга фойда.

* * *

Ўзимни санадим донодан доно,
Ғурурдан тикладим ўзимга бино.
Бир пайт ақлим кириб, ўйлаб қарасам,
Қолмабди қариндош ва бирор ошно.

* * *

Кимнинг ўз аҳдига вафоси бор,
Турмушда файзи, сафоси бор.
Бевафолик қилган одамларнинг
Ҳаловати йўғ-у, ғавғоси бор.

* * *

Терлаб-пишмагандан сабо сўрама,
Ишқни билмагандан вафо сўрама,
Бошдан кечирганлар чинакам доно,
Касал бўлмагандан даво сўрама.

* * *

Ул одамнинг билими йўқ,
Ишда сифат, унуми йўқ.
Питпилдиқдай бесаранжом,
Бирор ерда қўними йўқ.

* * *

Ёлғизликда қачон ўнганган аҳвол,
Танҳолик ҳар ишга келтирур завол.
Ўттиз икки тишинг жамулжам бўлса,
Ҳар қандай суякни ғажир бемалол.

* * *

Тўрабек, бўлсанг бир сахий инсон бўл,
Ҳотамча бўлмасанг, ундан нишон бўл.
Оч йўлиқса агар бермасанг бир нон,
Йўқол бу макондан, тезроқ гумдон бўл.

* * *

Ишқ йўлига кирган ҳар битта инсон
Ақлию ҳушидан ажрар бегумон.
Бўлмаса дарбадар Мажнун бечора
Қақраган саҳрони этмасди макон.

* * *

Ғуруру манманлик обрўга кишан,
Софликни кемирар кушанда экан.
Оғриқлар беради, фасод боғлайди,
Тану оёғингга санчилган тикан.

* * *

Сочим оқарди, нур кетди кўзимдан,
Кузги япроқдек қон қочди юзимдан,
Бу омонат жонни топширмагунча,
Раббим, адаштира айттар сўзимдан.

* * *

Нопоклик бор жойда йўқдир камолот,
Бариси тескари қилинур фақат.
Ўзингни беҳуда ўт-чўққа урма,
Анко уруғидай нодир ҳақиқат.

* * *

Тўрабек, содиқ бўл дўсту ёрларга,
Минбаъд йўлдош бўлма феъли торларга.
Ким кўрибди? Қачон? Омон қолганин
Ҳамроҳ бўлган бўлса илон-морларга.

* * *

Бек бўлмассан бек деб қўйса ҳам исминг,
Юракка боғлиқдир девсифат жисминг.
Эй эшик, қанчалар залворли бўлма,
Калитнинг қўлида ўйинчоқ изминг.

* * *

Бир иш қилармисан ўйлагил ҳар гал,
Яхшилик келтирмас қилсанг таваккал.
Табиблар неча бор текшириб кўриб,
Сўнгра киришади боқмакка касал.

* * *

Тўрабек, дономан дея керилма,
Манманлик кўйига бунча берилма.
Ғурурдан топибди ким шону шуҳрат,
Пуч донлар сингари четга сурилма.

* * *

Ким илм йўлида тортса агар ранж,
Охир бир кун бўлар ўзига таянч.
Илминг йўл кўрсатар гирдоблар ичра,
Ҳаёт ҳам ўйиндир мисоли шатранж.

* * *

Ҳаётнинг ўз қонун-қоидаси бор,
Бугунинг эртага келмайди такрор.
Ҳар тонгда шабнамда ювилган баргга
Кечкурунга бориб тушади губор.

* * *

Орзуим кундан-кун ёзади палак,
Бир-биридан гўзал мисли камалак.
Афсуслар бўлсинким, қанот қоқишга
Қаршидир замин ҳам осмону фалак.

* * *

Босган бу тупроғинг кимларнинг хоки,
Очилган қизил гул қай қалбнинг чоки.
Авайлаб қадам қўй, шошқалоқ инсон,
Индин ўзимиз ҳам тупроқмиз токи.

* * *

Меҳнат – таги роҳат, яшайсан гулгун,
Доно заҳмат чекиб ечади тугун.
Кўза ҳам лойдан-ку, сувда эримас,
Оловда товланиб чиққани учун.

* * *

Айни кучга тўлган пайтинг, эй инсон,
Нечун ялло қилиб юрибсан нодон.
Эртага бошинга машаққат тушса,
Қаердан топасан дардингга дармон?

* * *

Бир ижобат қилмай орзу-тилакка,
Ҳаёт бизни солар тинмай элакка.
Тақдирнинг кўзлари кўр эканми ё
Биз бечора-ғариб чикдик пучакка.

* * *

Жаннат гулшанидан хомтама одам,
Улушинг аниқ-ку – қайғу, ғам-алам.
Қачон таъма билан тақдир ўзгарган,
Бугун кимсан, шу - сан эртасига ҳам.

* * *

Турмуш бу – азалдан эмасдир равон,
Гоҳида фақирсан, гоҳо фаровон.
Гуноҳлар ичида энг катта гуноҳ –
Йўқликда бировдан кутганинг эҳсон.

* * *

Ҳаёт гирдобидан омон қолса бош,
Кўкатми, мевами – топилади ош.
Булутни қувишга шамол ҳам келар,
Бир кун жамолини кўрсатар қуёш.

* * *

Йўловчи қўшқўллаб берганда салом,
Бутун вужудингга ўрмалар калом.
Юз йил маишатда ётганингда ҳам
Тополмайсан бундай роҳатбахш ором.

* * *

Эй мева, тез пишдинг, тезда узилдинг,
Қўлим тегар-тегмас бунча эзилдинг.
Тобланмай табиат синовларида,
Ҳеч қанча вақт ўтмай дарров бузилдинг.

* * *

Ҳар таёқ ушлаган эмасдир чўпон,
Ҳар кўйнинг феълини билмаса аён.
Орқани, қиблани билмаган одам
Машаққатли йўлда юрарми равон?

* * *

Бир сўз айтай, бир пас, ўртоқ,
Жилпанглама, солгин кулоқ.
Қозон таги қорайса-да,
Ҳалолликдан ичи оппоқ.

* * *

Қадрига ет бугун ғанимат дамнинг,
Ажрими бор ҳар бир босган қадамнинг.
Таърифу тавсифи кўп йилга кетар,
Гарчи юмилса-да кўзи одамнинг.

* * *

Жононнинг ишвасин кўриб сен, эй дил,
Унинг ҳукмига кўп бўласан мойил.
Уйдаги хотинга шундай қарасанг,
Сенинг қилиғингга қолардим қойил.

* * *

Қабристонни зиёрат қилдим мен у кун,
Ваҳм солар жимжитлик ҳукмрон бутун.
Ногоҳ шунда бошимга келди бир фикр –
Қанчаси бўлган эди мендан ҳам устун.

* * *

Одам йиғлар ўксиб ўлим доғида,
Ёки қоврилганда қайғу ёғида.
Менга ёқар баъзан йиғлаганлари
Қувончдан энтикиб турган чоғида.

* * *

Нодоннинг билими чўл, саҳро тақир,
Калласидан алиф топмайсан ахир.
Дунёнинг илмидан баҳс этма зинҳор,
Кеча ёки кундуз кўрга барибир.

* * *

Дунё ишларидан тўйиб кетсанг гоҳ,
Кўзингга кўринса ҳар ўйдим бир чоҳ.
Кўлингга донолар китобини ол,
Барча синоатдан бўлурсан огоҳ.

* * *

Такдирнинг ишлари чинакам ўйин,
Чақмоқдек ялт этиб кўрсатар бўйин.
Қувониб кўлингни чўзган замонинг
Пуфакдай ёрилар, тўлмайди қўйин.

* * *

Бунчалар зорланма, дўстгинам, ҳадеб,
Ҳаёт бу, ўзига бераверар зеб.
Бу тошқин ичида кичик заррамиз,
Ҳаёт тўхтамайди мен ё сени деб.

* * *

Сўз деганинг турса куракда, яхши,
Олмосу марварид зиракда яхши.
Орзуга етгани кўрмадим асло,
Мурод-мақсад деган эртакда яхши.

* * *

Мен тортган ғамларни чертолса рубоб,
Пўлат симлари ҳам беролмасди тоб.
Мабодо дош бериб оҳанг таратса,
Мунгли куй ичида бўларди камёб.

* * *

Бойлик деб ёқангни йиртмагил ахир,
Туғилган эдинг-ку яланғоч, тақир.
Қабрда ётганинг кўпи бой эди,
Қара, ётибдилар бечора, фақир.

* * *

Лаблари пичирлаб мункиллаган чол,
Қайгадир тикилиб суради хаёл.
Ёшлик чоғларини эслаётгандир,
Охират сўроғин ўйлар эҳтимол.

* * *

Бахил кўшнинг бўлса Худо бергани,
Омад, бахтингни йўқ кўзи кўргани.
Бошингга мусибат тушганида ҳам
Ярамайди белбоғ боғлаб тургани.

* * *

Вужудимиз жадал ўсар кун ора,
Ақлимиз, онгимиз ошар ўн бора.
Бахт, кулфат юкини ортдан итариб,
Ажал яқинлашиб келар тобора.

* * *

Кимники, фарқи йўқ буғдойми, шоли,
Инига ташийди тинмас чумоли.
У-ку онгсиз жонзот. Биз-онгли инсон,
Бўлолмаймиз бундай гуноҳдан холи.

* * *

Ўзимни аямай ўт-чўкка урдим,
Дунё деб талашдим, елдим, югурдим.
Ўйласам, бир нонга қорним тўяркан,
Барчасидан кечдим, бездим, тупурдим.

* * *

Фикримни жам қилиб ўйласам бир пас,
Яшаш инсон учун экан бир ҳавас.
Юздан ошган чолга синчиклаб боқсам,
Аёлга тикилиб қарашин қўймас.

* * *

– Пулдан кўпроқ чўзгин, масаллиқдан бер,
Нишонлай туғилган кунимни, -дейди
Бир фақир, тиланчи эшикка келиб.
Дедим: Сен ўлганинг қачонлар ахир?

* * *

Аралаш-қуралаш дунё дегани,
Биров зор, бировдан ортар егани.
Одамзот аввалдан буни билганда,
Юраги бетламас эди келгани.

* * *

Кимлардир ҳаётда адашди нуқул,
Бировларнинг иши ҳаммага маъқул.
Ё тавба, одамлар ҳаёт вақтида
Топаркан дўзахга ё жаннатга йўл.

* * *

Биров эллик, биров тўқсон ёш яшар,
Нафси кундан-кунга мавж уриб тошар.
Бир жинни бақирар бизни кўрсатиб:
– Жинниларни кўринг, дунё талашар.

* * *

Одамни сўлдирар доимий қайғу,
Беҳаракат қилар ҳаддан кўп уйғу.
Ҳар ишнинг меъёри бўлгани яхши,
Ҳам ҳаёт бағишлар, ҳам чўктирар сув.

* * *

Фарзанд гулдир, падар унинг пояси,
Йиқилгудек бўлса тутар қояси.
Ота-она эрур ҳаётда чинор,
Хўп парвариш қилсанг, қуюқ сояси.

* * *

Ниҳол эк, бекорга юргандан кўра,
Бир кун мева бериб чиқарар ҳисса.
Ҳеч бўлмаса тиздан мадор кетганда
Суянишга ярар бўлиб бир ҳасса.

* * *

Итоатгўй бўлсам бош-оёқ буткул,
Дедилар юз буриб: Керак эмас қул.
Ҳаққим талаб қилиб чиқсам минбарга,
Дедилар: Чанг чиқариб юради нуқул.

* * *

Ғийбатчи танламас тирикми, ўлик,
Қозими, навкарми, чўпонми, чўлиқ.
Эшитар қулоқни топа олса бас,
Ахир тун-кундузнинг кўрга фарқи йўқ.

* * *

Вафо қилган эмас дунё ҳеч кима,
Донолар дунёдан қилмайди гина.
Билурлар - ҳаётнинг охири қабр,
Фақир бўлди нима, шоҳ бўлди нима?

* * *

Номардга эш бўлсанг, кўзингни ёшлаб,
Пандинг ерсан бир кун бошингни қашлаб.
Нинанинг ишини кўрганмисан ҳеч –
Ўзи кетиб қолар ипини ташлаб.

* * *

Қабрни кўрганда сукут қил бир он,
Қачондир сенга ҳам бўлгуси ошён.
Дунёни титратган қанчадан-қанча
Жимгина ётибди шоҳлару султон.

* * *

Мукаммал яралган эмасдир одам,
Гоҳ тўғри, гоҳ эгри босади қадам.
Барқ уриб очилган чиройли гулга
Сону саноғи йўқ тиканлар ҳамдам.

* * *

Илми бор бўлса-ю қилмаса амал,
Гўёки қалъадир қилинган қамал.
На курашга чоғи бор ва на таслимга,
Куни ўтиб турар амалу тақал.

* * *

Баъзида ҳар тошга бериб эътибор,
Илоҳий аташиб сиғиндик бисёр.
Нечун кўр-кўрона ишониш ахир –
Суратдаги гулдан чиққанми ифор.

* * *

Кўпчилик мослашиб олибди, эвоҳ,
На кетда кўрикчи, на олдда байроқ.
Ўртада юрганни кўрқита олмас
Орқадаги душман, олдиндаги чоҳ.

* * *

Мансабнинг отига минса ҳам жоҳил,
Ҳеч қачон чиқмагай ундан бир оқил.
Дарё мавж урса ҳам, жилдираса ҳам,
Жиловини тутиб туради соҳил.

* * *

Хирсга меҳр қўйсанг, ҳурмат бегона,
Назарин ташламас ҳатто девона.
Гуллар зеб беради сахий далага,
Илону чаёнга макон – вайрона.

* * *

Кесилган бир дарахт сўзлар дилхаста:
– Болта курғур чопди мени бирпасда.
Болтада нима айб? У бир темир-ку,
Қилинмаса эди ёғочдан даста.

* * *

Нотўғри бир кадам қилар ёмон от,
У дунёнг, бу дунёнг бўлади барбод.
Тош чўққига қараб юмаламас ҳеч,
Учиш барҳам топар куйганда қанот.

* * *

Душманинг кўп бўлса, захардир болинг,
Айланса душманинг дўстга – иқболинг.
Тақдир тақозоси билан бир дўстинг
Душманга айланса, шудир заволинг.

* * *

Дўстим, бойлик билан бунча керилмай,
Юрсанг яхши бўлар нафсга берилмай.
Оловдан бир учқун ажраса агар
Зумда ўчиб қолар қайта қўшилмай.

* * *

Ҳаётни баъзилар билишар жаннат,
Ҳар куни недандир топишар лаззат.
Ногаҳон бир томчи оғусин тотса,
Туну кун тўхтамай ўқишар лаънат.

* * *

Бир тийинни минг тугдинг,
Эй бой, кўзинг бунча оч.
Ибрат олгин игнадан,
Кийим тикиб – яланғоч.

* * *

Онангинг ўзисан, бўйга етган қиз,
Сендай гўзал эди ёшликда шаксиз.
Эҳтиёт бўл, бир кун бевафо ҳусн
Манглайда ажиндан қолдиради из.

* * *

Қаридик, азизам, кампир-чол бўлдик,
Энди бу дунёга кўп малол бўлдик.
Лекин кўнглимизда бир тасалли бор –
Неваражонларга шакар-бол бўлдик.

* * *

Мен аввал ким эдим, энди ким бўлдим?
Қачон равнақ топдим ва қачон сўлдим?
Мингларнинг бириман ёлғон дунёда,
Яланғоч туғилдим, яланғоч ўлдим.

* * *

Бўлмаса-да бирор аниқ маслагинг,
Ҳар сўзингни мақтаб чалса қарсагин.
Бемаврид қарсақлар ойдай юзингга
Эрта-индин тушар бўлиб тарсаки.

* * *

Тўрабек, ўзингга қанча дўст-душман,
Ё тавба, ордирдинг шеърларинг билан.
Кимларнинг қўлида гул бўлди гўё,
Кимларга санчилди гўёки тикан.

* * *

Ҳаётни бол дедик, тахири келди,
Белни маҳкам десак, яғири келди.
Энди тўлишганда ақлу ҳушимиз,
Умримиз поёни – охири келди.

* * *

Бўлди, эй, йиғиштир нола, оҳ-воҳни,
Ўзинг-ку нотўғри босган оёқни.
Минг йиллаб эсса ҳам важоҳат билан
Шамол кўзғатолмас намдор тупроқни.

* * *

Оҳ, менда бор эди улуғвор ғоя,
Бир ножўя сўзим ташлади соя.
Бур хум тўла сутни айнитмоқ учун
Бир томчи ачитқи қилар кифоя.

* * *

Во дариғ, ишлатмай ақлин озгина
Бири-бирларидан қилдилар гина.
Юзкўрмас тоғига тирмашмоқ учун
Гина-кудурати бўлди бир зина.

* * *

Кун туғса, ўшанга бўлсин дедилар,
Ой тўлса, ўшанга бўлсин дедилар.
Вақт ўтди. Энди-чи ўша нодонлар
Ғамнинг матосидан кўйлак кийдилар.

* * *

Бойликдан керилма, эй сен мақтанчоқ,
Қўл киридай келар, кетади бироқ,
Шу ёшимга кириб кўрмадим бойни
Зардан кафан тикиб кўмганин мутлоқ.

* * *

Бирда очсан, бирда тўқсан, Тўрабек,
Зўрға милтиллаган чўғсан, Тўрабек.
Мол-у дунё дея ғам чекмоқ нечун,
Бугун борсан, эрта йўқсан, Тўрабек.

* * *

Дарё бевакт тошиб, ўпирса қирғоқ,
Унинг йўналиши ўзгарар ҳар чоқ.
Бунчалар ҳаддингдан ошма, Тўрабек,
Дарё сендайларга бўлсин бир сабоқ.

* * *

Инсон умри фаслларга ўхшашлиги бор,
Ёшлик пайтим гулга тўла бир баҳор.
Қайноқ пайтим ёзим бўлди сермеҳнат,
Кузим ўтди, қишим келиб бошда қор.

* * *

Қалбингда виждон бор, маъноли сўзинг,
Бургутнинг кўзидай ўткирдир кўзинг.
Виждон бир кўзгудир, чунки кўзгулар
Каттами-кичикми кўрсатар ўзинг.

* * *

Бунча манманликка берилма, эй дил,
Қуёш ҳам осмонда турмайди нуқул.
Кундуз бор, кеча бор, бор ўнгу терси,
Олов ёнса қолар, албат, сиқим кул.

* * *

Мансаб чўққисига етсанг ҳар ҳолда,
Яёвни менсимай керилсанг отда.
Оёғингга ўзинг болта урарсан,
Кўплаб мисоллар бор, билсанг, ҳаётда.

* * *

Ҳаёт! Ишларингга қойил, бердим тан,
Шу тупроқни менга қилибсан ватан!
Шу тупроқда ўсган ўтдан ин қилиб,
Умр бўйи ўзимга тўқийман кафан.

* * *

Ўчиб кетмас сира инсон деган ном,
Сенинг мавжудлигинг ҳаётдан инъом.
Худо сийлаб берса фарзанд, невар,
Демакки, ҳаётинг этади давом!

* * *

Қичиқ кетар бир пас қашлагандан сўнг,
Кекирик келади ошагандан сўнг.
Масофа қабрга томон қисқарар,
Умрингнинг ярмини яшагандан сўнг.

* * *

Дўст дема бўйини бўйласа агар,
Шаънингга мақтовлар куйласа агар.
Дўст улдир ўлганда эсдан чиқармай,
Рухингга тинчликни ўйласа агар.

* * *

Ёлғон сўзни сўзлама зинҳор,
Ишонмас бор, ишонувчан бор.
Чимдим-чимдим олинганидан
Камаяди обрў-эътибор.

* * *

Қай бир фарзанд кўрар кўзингдир,
Қай бириси айтар сўзингдир.
Гар бирови манманроқ бўлса,
Элинг ичра шувит юзингдир.

* * *

Ҳақиқат излайди турмушдан тилим,
Тополмай юрагим бўлмоқда тилим.
Тақдир шамолида бир хасман, эвоҳ,
Ҳаёт ўзи табиб, ўзи қотилим!

* * *

Бу дунёга келар-кетар кишимиз,
Бирда ўтса, бирда ўтмас тишимиз.
Томчи сув мисоли сингиб кетармиз,
Фақат эсга солар қилган ишимиз.

* * *

Бўлса ҳам жуссаси полвон келбатли,
Еб-ичиш жойида, ўзи савлатли.
Илм-хунари бўлмай юрса бошбалдоқ,
Атамасдим уни бахтли, давлатли.

* * *

Бахт юлдузим порлоқ – ўзим сабабчи,
Ё аҳволим чатоқ – ўзим сабабчи.
Тақдирда нима айб?! Унда не гуноҳ?
Манглай қорами, оқ – ўзим сабабчи.

* * *

Турмуш серқиррадир, сержумбоқ роса,
Эътибор қил, ўйла, чиқар хулоса.
Инсоннинг лабига тегар дамо-дам
Серкелбат чойнакдан паст бўлган коса.

* * *

Нодон доно бўлмас, аслига тортар,
Тилига не келса, гап дея сотар.
Тўнғизга чиройли уй курсанг ҳамки,
Барибир балчикда ағанаб ётар.

* * *

Омад чопди – мендек доно топилмас,
Ишимдан, сўзимдан хато топилмас.
Омад кетди – дўсту ёрон бегона,
Ўлсам кафанликка мато топилмас.

* * *

Тўғри йўлдан юрдим, йўқдир ҳамдамим,
Фақат йўлдош бўлди қайғу-аламим.
О, хаёт, экансан бунча бешафқат!
Ҳақ дея ёзди-ю, синди қаламим.

* * *

Тилга эрк бермагин ҳар сўзни айтиб,
Баъзи сўз қалбларни эзар қақшатиб.
Ким кўрган хаётда яна жойига
Тошдан чиққан учқун кирганин қайтиб?!

* * *

Кўз, кулоқ раводир ҳар битта бошга,
Қош, киприқлар билан чиройи ошган.
Хирс бандаси бўлса агарчи улар,
Айланиб қолади керакмас тошга.

* * *

Рўзғор ташвишида югуриб ночор,
Ўзимни ураман ҳар кўйга юз бор.
На намоз ўқидим, на рўза тутдим,
Ҳали у дунёда ёнмоғим даркор.

* * *

Қариндошинг, оға-ининг, жигаринг,
Сенга қўл, оёқдир, кўзда жавҳаринг.
Бошингга балолар келган чоғида
Бир наф келтиролмас дуру гавҳаринг.

* * *

Ҳалол топиб едим ишлаб мардона,
Саховат ҳам қилдим кўрсам девона.
Кун оша йўқлайди дўсту ёронлар,
Зар қасрдан обод бўлди вайронам.

* * *

Яхшилик уруғин сочсанг ҳам фақат,
Баъзи бирлар сенга қилурлар ҳасад.
Юзма-юз турса дўст, орқангда душман
Пайингни қирқишга қилар ҳаракат.

* * *

Тўрабек, кўзларга тушган гард бўлма,
Ожизларни топтаб, сен номард бўлма.
Кўрми, чўлоқ, гаранг – бари одам-ку,
Кераги йўқ чипқон бўлма, дард бўлма!

* * *

Ташвиш йўлларини бекитдим, тўсдим,
Шаробни сипқориб бир қарич ўсдим.
Кўз очиб юмгунча экан бу дамлар,
Эвоҳ, имонимнинг деворин буздим.

* * *

Ўқимасам, жоҳил дея сўкдилар,
Сувсиз қуруқ соҳил дея сўкдилар.
Берсам – қўли очик, тентак дейишиб,
Бермасам хўб бахил дея сўкдилар.

* * *

Сўзларига бериб улуғвор маъно,
Ҳақиқатни айтиб чиқди бир доно.
Эртасига жоҳил, нодон оломон
Бечорага дорни кўрдилар раво.

* * *

Қиласан куракда турмайдиган иш,
Намоз билан бўяб “чиқармайсан ис.”
Динсиз деб доимо сўкасан мени,
Ким кофир – менми, сен? Ўзинг айт холис.

* * *

Мушукни кўрди-ю, қалтирар сичқон,
Итни кўрса мушук аҳволи аён.
Лекин етмас менинг ақли қосирим,
Нимага кўрқади инсондан инсон?!

* * *

Ҳақиқат қаерда? Қилишар гурунг:
Биров чапда деяр, биров эса ўнг.
Икки дунёни ҳам кезиб чиқ аввал,
Хулоса қиларсан ана шундан сўнг.

* * *

Яратган, кўп умр керакмас, фақат
Берсанг бўлди жиндак ақлу фаросат.
Тошбақа эмасман ё кўрқоқ куён,
Таъбимга ўтирмас бундай аросат.

* * *

Бошлиқни кўрганда қилади қуллуқ,
Одобли деб ундан бошлиқ кўнгли тўқ.
Пақ этиб ёрилса бир кун кўпикдай,
Ичида ҳаводан бошқа нарса йўқ.

* * *

Қайғу-ғамнинг юки қаддимни букди,
Кўзларимдан қонли ёшимни тўқди.
Бир кўлга айланди мен тўккан ёшлар,
Орзу-умидларим шу кўлга чўқди.

* * *

Мана, яна кўнглим бўлмоқда дилгир,
Кулгулар бемаъно, сўзлар ҳам тахир.
Бир четда мунғайиб хаёл сураман –
Шундан бошқа бирор чорам йўқ ахир.

* * *

Яхшилик уруғи сенда мужассам,
Лат еган дилларга бўласан малҳам.
Мен сенинг ҳақингда ёзмоқчи бўлсам,
Негадир титрайди қўлимда қалам.

* * *

Мол-дунё керакмас, менга шароб бер,
Тез-тез бер, бўлмасдан ҳолим хароб, бер,
Севгига йўлиққан ҳусн танламас,
Майли, газагига тинмай азоб бер.

* * *

Вужудим ёнмоқда, ором йўқ манга,
Бунча оташ қайдан бу нозик танга.
Денгиз қайнар эди ўрнимда бўлса,
Тўқай олар эди зумда аланга.

* * *

Ким ҳасадгўй бўлса қалби ҳам қора,
Кўрмайди ҳеч кимга яхшилик раво.
Ҳар сўзида бордир кўринмас минг ўқ,
Тошдан бўлсанг ҳамки қилар минг пора.

* * *

Яшамоқ дегани азоб бўлади,
Орзу-умидларинг сароб бўлади.
Дил боғида курсанг шодликдан қаср,
Ҳаёт бир силкиса, хароб бўлади.

* * *

Нечун йўқдир сенда умид, хою-ҳавас,
Беркиниб олибсан, тор кулбанг қафас.
Кўпчилик кўрқанда қоронғуликдан,
Сен нечун ёруғдан кўрқасан, нокас?

* * *

Юз йил яшайман деб бўлма умидвор,
Пайингни қирқишга ташвишлар бисёр.
Оёқ остига боқ, чангга айланган
Ушалмаган қанча орзу-умид бор.

* * *

Нола қилдинг боқиб фалакка сахар,
Қилган нолаларинг бердими самар?!
Қанчалик қудратга эга бўлсанг ҳам,
Сен мағлубсан, ажал эса музаффар!

* * *

Ўзингдан кичикка ҳам ҳурматда бўл,
Денгиз ҳам илгари бўлган кичик кўл.
Жимитдай данакдан ўсади дарахт,
Сўқмоқдан бошланар асли катта йўл!

* * *

Одамзот одати – печак сингари
Яшашга интилар яшаган сари.
Қирқ ёш яшадими ёки тўқсон беш,
Бир куни ажалга тутилар бари.

* * *

Ҳаёт, деб бунчалар очмагин қучоқ,
Биз бир ўтиндирмиз, бу ҳаёт – ўчоқ.
Ҳа, дегунча умр тугаб қолади,
Тупроқдан яралиб, бўлармиз тупроқ!

* * *

Қанчалаб сирларга маконсан, эй тун,
Чироқ ёритолмас бағринг бус-бутун.
Сендан миннатдорлар кўпчилик экан,
Қилмишларин пинҳон тутганинг учун.

* * *

Ҳаёт бекатида тўхтамай пича,
Умр зув ўтади қоқмасдан мижджа.
Шу қисқа фурсат ҳам қайғу макони,
Келдингу, кетдингу, қани натижа?

* * *

Мени тарк этишга қилибди қарор,
Ялинсам ҳам қулоқ солмади бир бор.
Нега, деб сўрасам жондан, деди ул:
– Сенда яна қанча ёнишим даркор?

* * *

Оҳ десам оғзимдан оташ чиқади,
Маҳзун кўнглим нотинч ва ғаш чиқади.
Бир ёғду кўрмадим умрим уфқида,
Қуёшим ғамларга туташ чиқади.

* * *

Ёлғизликда бўлса кўлингда осмон,
Ишларинг чаладир, ўзинг нотавон.
Ипининг сонлари қанча оз бўлса,
Шунча камқувватдир эшилган арқон.

* * *

Қаламдан нима бор устун турувчи,
Гоҳ-гоҳида синиб турса-да учи.
Жаҳонни забт этган соҳибқироннинг
Қиличидан ўткир қаламнинг кучи.

* * *

Сийлашади сочи оқ бўлгани учун бошни,
Улоқтириб ташлашар йўлда ётган ҳар тошни.
Эрта чиқиб уфқдан, кеч ботгани учунмас,
Нури билан тафти-чун қадрлашар Қуёшни.

* * *

Ҳар бир элнинг бордир кўрқоғи-марди,
Ҳар қалбда лиммо-лим қувончу дарди.
Ҳаётда ёмонлик бўлмаса агар,
Улуғланмас эди яхшилик қадри.

* * *

Билиминг бўлса ҳам чуқур, бебаҳо,
Ўрганиш, излашни тўхтатма асло!
Ирмоғу сойлардан сув келмай қолса,
Денгизга етмаёқ қурийди дарё.

* * *

Ҳаётда жумбоқ кўп, оддий шу уйқу
Кимларга ғафлатдир, кимга шифо у.
Ҳосилнинг гарови оппоқ қор ёғса,
Бировга шодликдир, уйсизга қайғу.

* * *

Бор, олтин балиқча, бош оққан ёққа,
Тилакларим йўқдир сендан мутлақо.
Сен ҳам менинг каби ношуд махлуқсан,
Бўлмаса илинмас эдинг қармоққа!

* * *

Метиндан ҳам қаттиқ инсоннинг боши,
Неларга етмайди унинг бардоши.
Гоҳ олтин тож кияр, гоҳида эса
Балодай ёғилар маломат тоши.

* * *

Тўйгунча май ичди, охир маст бўлди,
Ўзича тенги йўқ забардаст бўлди.
Кўрсатган нағмаю қилиқларидан
Ҳайвон устун бўлди, у-чи паст бўлди.

* * *

Йўл топиб яладинг кўзимнинг ёгин,
Букилган елкамга чиқдинг кун сайин.
Майли, чиқ, эгилай, чиқ яна баланд,
Макон – қора ерга бўлайин яқин.

* * *

Ташнага ҳаётдир лойқаланган сув,
Жон бераётса ҳам интилади у.
Ошиқдан сўрангиз ёрнинг хуснини,
Хунукроқ бўлса ҳам унга хўп сулув.

* * *

Кўзгуга қараб кўрдим юзу қошимни,
Нечук қийшиқ кўрсатди мағрур бошимни?
Бор-э, дедим ичимни билмайсан, нодон,
Кўрсатиб турибсан-ку фақат ташимни.

* * *

Бир кишининг эди оёғи майиб,
Бир кун ногоҳ кетди балчикда тойиб.
Ўрнидан туриб у жаҳли чиққанча
Кавушдўз устани ташлади койиб.

* * *

Насиб қилсин, бугун кулибди омад,
Кунларинг ўтмоқда тўкин ва обод.
Кеча ким эдингу индин не бўлар –
Зарар қилмас бир пас этиб турсанг ёд!

* * *

Бир пақир сув билан мавж урган денгиз
Тўлиб кетмайди ё камаймас ҳаргиз.
Маёқ бўлиб қолар ҳаёт йўлида,
Яхшилик сари бир қадам шубҳасиз.

* * *

Очилмоқ қасдида лаб очган ғунча,
Назокат, чиройинг дилтортар бунча.
Лекин очилдингми, минг ари тайёр,
Устингда талашар то сўлгунингча.

* * *

Элга наф келтирса ниятинг – ғоянг,
Ҳамиша яхшилик бўлса ҳамоҳанг.
Эл қалбига чуқур илдиз отарсан,
Бағоят мустаҳкам бўлади поянг.

* * *

Ўғлим, менга керакмас на бойлик, на зиёфат,
Ёғилмаса бўлгани бошимизга маломат.
Кўрган-билган изингдан суқланиб қараса бас
Ва десалар бўлгани: “Отасига минг раҳмат!”

* * *

Тун-кун демай ичдим шароб,
Лекин вужуд бермади тоб.
Мана, қирққа кирмай туриб
Бағрим кабоб, ўзим хароб.

* * *

Ғам мендан чекинмай лов-лов ёқади,
Кўзларим ёшлардан маржон тақади.
Тақдир деганлари куйиб кетсин-ей,
На қиё боқади, на-да алқади.

* * *

Тўрабек, умрингга қилгин эътибор,
Доим яшнаб турмас бу фасли баҳор.
Кузак билан қишни унутма зинҳор,
Сочинг орасида кафан ранги бор.

* * *

Қанча бер, одамзот тўймас барибир,
Ҳалолдан, харомдан йиғади бир-бир.
Кўзи оч, хирс баланд, нафси ўпқондир,
Бекор қувилмаган жаннатдан ахир.

* * *

Сайр этар бўлсанг тонг чоғи кезгин,
Шабнамда ювинган ҳавони сезгин.
Шу ҳаво минг турли малҳамдан аъло,
Умринг узунлиги – қўлингда тизгин.

* * *

Қўй, булбул, нолангни, бағримни эзма,
Ғамдан бунёд бўлган боғимда кезма.
Мен эртароқ уздим ҳаётдан умид,
Менинг йўлим тутиб ҳаётдан безма.

* * *

Оламдан лоф урма дунё кезмагунча,
Саёз, чуқур дема дарё кечмагунча.
Сўзла кеча-кундуз дарду ҳасратинг,
Таъсир қилмас ўзи дард сезмагунча.

* * *

Қаноат яхшидир, қаноат – иймон,
Қаноат етаклар жаннатга томон,
Дейсану, дуонгга бир танга берсам,
Кўзинг олайтириб қарайсан ёмон.

* * *

Бир сотувчи менга эшагин сотди,
Хўп озода насл, дея гап қотди.
Уйга олиб келиб боғлаган замон
Эшак тезаклади, устига ётди.

* * *

Ҳаёт бунча алғов-далғов,
Ҳар бурчакда учрар бир ғов.
Боши тошдан одамзотга
Яшамоқнинг ўзи синов.

* * *

– Дада, айтинг, қандай ёзасиз ахир,
Тўрт мисра шеър ичра шунча маънони?
– Қизим, айтган билан сенга барибир
Тушунтиролмаيمان жумбоқ дунёни.

* * *

Ишларимиз бўлса бесамар,
Қилиғимиз ҳайвондан баттар.
Ҳаётга айб қўймоқ не учун,
Ҳаётга биз бўлдик дардисар.

* * *

Маъруза қилдим халққа оғзимдан асал томиб,
Хотинни ҳурмат қилсанг, боргандексан Маккага.
Уйга келсам овқат йўқ, чойи ҳам қайнамаган,
“Алвасти!” деб шапалоқ тортдим қулоқ-чаккага.

* * *

Яхши ният ила дон сочар деҳқон,
Эл-юртимиз бўлсин дея фаровон.
Во ажаб, кимнингдир қўйи, эчкиси
Барқ урган майсани қилади пайҳон.

* * *

Аввал менинг ишим доим беш эди,
Ҳатто нотаниш ҳам дўсту хеш эди.
Дунё чархпалакдай айланиб турар,
Сал ўтмай аҳволим қуруқ меш эди.

* * *

Шаббодалар майин силарди сочим,
Еру осмон сиғарди ёйсам қулочим.
Энди ҳасса менга ёлғиз сирдошдир,
Қаддимни тиклашга йўқдир иложим.

* * *

Оппоқ қор турмади менинг тоғимда,
Ёзда хазон макон тутди боғимда.
Умрида ёруғлик кўрмади дея,
Оққа ўрадилар кетар чоғимда.

* * *

Савлатинг бўлса ҳам олам ҳуркитар,
Не фойда, ақлдан бўлмаса агар.
Агар савлат билан иш битса эди,
Туя шоҳ бўларди, арслонлар навкар.

* * *

Мен шоирман дея олмайман сира,
Биламан – ёзганим ғализ ҳам хира.
Ялт этган учкунни ўзим топмадим,
Бариси эртакми ёки хотира.

* * *

Вой-бў, бу қабрда бунча ҳашамат,
Ғиштига олтин сув берилган фақат.
Бироз ўйга толдим, куфрга кетдим –
Эгасин макони дўзахми, жаннат?

* * *

Бизга бу ҳаётнинг ҳар куни мактаб,
Ҳар соат, лаҳзаси синов мураккаб.
Бу синовда биров эриб кул бўлар,
Бировда мустаҳкам тобланар матлаб.

* * *

Ёшлик – шўхлик, деган таронам ўтди,
Хайрихоҳ танишлар, бегонам ўтди.
Ўтди орзу-ҳавас, даврон ва армон,
Шамолдай бетайин замонам ўтди.

* * *

Тегмасанг ҳеч қачон тегмайди ари,
Беҳуда тўкилмас кўзинг ёшлари.
Обрў тўкилади қилган гуноҳдан,
Қарамас шоҳ, гадо, ёшми ё қари.

* * *

Зиқнанинг сахийлик қилиши маҳол,
Бир тангаси чиқса умрига завол.
Осмондан кулчалар ёмғирдай ёғса,
Ахир кўкда тандир... ўта хомхаёл.

* * *

Қилган ишларингдан чиқмаса самар,
Гуноҳкор ўзинг-ку, бошқа ким бўлар?
Тахтадан бир нима ясай олмайсан –
Етти ўлчаб битта кесмасанг агар.

* * *

Биз бир ўйинчоқмиз – ҳаёт ўйнайди,
Ҳар кўйга солади, ўйнаб тўймайди.
Ҳар тарафга отар мисоли копток,
То гўрга киргунча қўлдан қўймайди.

* * *

Биз билан дунёнинг нима иши бор,
Бўлсак-у бўлмасак тортарми ҳушёр?
Кимлар қўшиқ айтар, кимлар оҳ тортар,
Дунё ўша-ўша, азим, пурвиқор.

* * *

Бир беғамга дардимни айтсам,
Деди: Сенга мен қандай ҳамдам?
Яшайвергин мендай кўз юмиб,
Қара, менинг сендан нимама кам?

* * *

Сухбат қилдим ақли норасо билан,
Дўстона аҳиллик, мураса билан.
Деди: Ушбу дунёнг тиззамга чиқмас
Бор ёки йўқ деган хулосанг билан.

* * *

Чақалоқ дунёга келгани замон,
Чинқираб оламни бузади чунон.
Нораста сезарми дунё найрангин,
Биз катталар эса бепарво ҳамон.

* * *

Ўғилми ё қизми – фарзанд яхшидир,
Бедор юрагингга пайванд яхшидир.
Фарзандсизлик гўё пастқамлик эрур,
Узоқни кўрмакка баланд яхшидир.

* * *

Ҳаётнинг безаги билгин – яхшилик,
Турмуш илгагига илгин яхшилик,
Шу олган нафасинг санокда бордир,
Умринг тугагунча қилгин яхшилик!

* * *

Йигит қизга тутар гулларни кўркам:
– Гулдай яшнаб юринг умрбод, эркам!
Иккиси ҳам бахтдан гулгун яшнаган,
Узилган гул эса сўларди кам-кам.

* * *

Ҳамма куш бўлолмас сайроқи булбул,
Кеча-кундуз сайраб юрса-да нукул.
Ёғоч билан хашак ёниб тугагач,
Биридан чўғ қолар ва биридан кул.

* * *

Синовдан ўтади сафарда одам,
Билинар сифати ёзганда қалам.
Маррага етолмай йиқилган кўпдир,
Сал эпкинга ўчар ёниб турган шам.

* * *

Гапим бор деб гапирма тилга бериб эрк,
Ёмон сўзлар обрўнинг йўлин қилар берк.
Кам сўзла, яхши сўзла, маъно бўлсин тож,
Янги кийим кишига берар зебу кўрк.

* * *

Шеърим! Заҳмат чекдим бўлгунингча шеър,
Тунлар бедор ўтди, тўқдим қанча тер.
Тулкидай ҳар жойда писиб юрмасин,
Бўлсин дея доим наъра тортган шер.

* * *

– Каттанинг боладан қандай фарқи бор? –
Деб сўради мендан илми талабгор.
– Билмасдан қилади бола гуноҳни,
Катта билиб қилар такрор ва такрор.

* * *

Кўп маъно касб этди айтган ҳар сўзим,
Сирлар ўпқонини кўролди кўзим.
Эвоҳ, кечроқ ечдим битта тугуним –
Мағрур ва мақтанчоқ эканман ўзим.

* * *

Ҳаётдан ёзғирсам феъли тор дема,
Ўз йўлинг топ, менинг ғамимни ема.
Анҳорда бир қадам суза олмайди
Дарёга мўлжаллаб қурилган кема.

* * *

Донолар турмушни қилди минг элак,
Қандай қилиб яхши яшамоқ керак?
На ташвиш, на қувонч – бариси бир пул,
Яшашни билади биргина тентак.

* * *

Етмиш ёшга кирдим баҳор айёми,
Кўриниб турибди умримнинг шоми.
Тадорик кўрайин вақтим борида,
Чала ўлик қолган умрим давоми.

* * *

Сену мен ҳаётда кичик заррамиз,
Мағзимиз оладир, қайнар зардамиз.
Беш йилми, ўн йилми ўтиб орадан
Бир хил қора ер-ку етар маррамиз.

* * *

Тузай деб уринма дунё кам-кўстин,
Дунё алмисокдан қолган бир пўстин.
Ичида ҳар қили бир найза бўлиб,
Сендай-мендайларга санчилар, дўстим.

* * *

Нотаниш демагин, бериб ўт салом,
Бори сўзнинг шоҳи асли бу калом.
Олтиннинг қадри йўқ дуо ёнида,
Деса, барака топ умрингдан, болам!

* * *

Баъзилар макташар қоп-қора тунни,
Сир сақлай биледи, чиқармас унни.
Ахир гердайс-да томдаги мўри
Ичидан ўтказар фақат тутунни.

* * *

Бу дунёга келиб куйладингми ҳеч,
Яхши-ёмонидан сўйладингми ҳеч.
Не учун келдинг-у нега кетяпсан,
Бир дам бошинг қашиб ўйладингми ҳеч?

* * *

Ҳар одамнинг умри катта бир дoston,
Бирисин ўқийсан осон ва равон.
Бириники эса чалакам-чатти,
Тушуниб ололмай қийналади жон.

* * *

Вақт ўтгач юрмагин кўзингни ёшлаб,
Надомат қаърига ўзингни ташлаб.
Бола тарбиясин бошла, энг аввал
Аёл бошқоронғи бўлгандан бошлаб!

* * *

Элнинг таҳсинига бўлсанг сазовор,
Эрта-индинингга қилгин эътибор.
Баландга чиқишда қийинчилик кўп,
Тушишда орқангдан итаргувчи бор.

* * *

Сўзласанг сўзлагил қисқа, маънодор,
Бир сўзни қайталаб айтмагин зинҳор.
Илк косада шакар мазаси бисёр,
Таъми қочади чой куйилгач такрор.

* * *

Ҳаётнинг кўп экан турли ишлари –
Чаман баҳори бор, совуқ қишлари.
Болари, чаённинг юмуши бошқа,
Лекин бир хил эрур санчар нишлари.

* * *

Илмим бор, қолмадим қуруқ ҳикматдан,
Олкишдан, ҳурматдан, қуруқ тухматдан.
Қутқара олмади ҳеч бир восита
Ҳаёт қиморига умрим тикмакдан.

* * *

Айтадилар пулни қўлнинг кири деб,
Бугун бор, эртага йўқнинг бири деб.
Мен эса айтарман бор овозим-ла:
“Пул – барча муттаҳам, каззоб пири” деб.

* * *

Ерда ипда юрса дорбоз атама,
Етмишда бўянса пардоз атама.
Қуйруксиз, қанотсиз қай қуш учибди,
Ҳаккалаб юришни парвоз атама.

* * *

Қадим нақлларга келтирмайман шак,
Ўшани олурмиз нимани эксак.
Ҳанграса хоҳ тоғда ёки пастқамда,
Куйлади демаслар, хангради эшак.

* * *

Дўст, мени атама инсон доноси,
Мен ҳам айб қилурман келса хонаси.
Нимжонроқ ўсгани ё сўлгани бор
Экилган уруғнинг қай бир донаси.

* * *

Новдалар гулини қилади кўз-кўз,
Ғуруридан боши осмонда, эссиз.
Ўйламас бу ҳолга келтириш учун
Ер остида заҳмат чекканин илдиз.

* * *

Зинокор сўзидай бадкалом йўқдир,
Иймонни ютгувчи бошқа ном йўқдир.
Барча денгиз суви билан ювсанг-да,
Уни поклагувчи бир ҳаммом йўқдир.

* * *

Одамзот ҳамиша фарзанд, давлат дер,
Қиш-ёз, кеча-кундуз тинмай тўқар тер.
Жон чиқарда ҳеч ким мадор бўлолмас,
Раҳм қилиб бағрига олар қора ер.

* * *

Болам дедим, бердим хонумонимни,
Йиқилганда мен оғритдим жонимни.
Қариганда ҳолинг не деб сўрамас,
Билмай доғман хато қилган онимни.

* * *

Олдингда бор ҳали кўп қиру довон,
Ҳали кўп жумбоқлар бўлар намоён.
Ўзингнинг қўлингда тўхташ, йиқилиш
Ёки давом этиш йўлингда равон.

* * *

Инсонга берилган идрок, матонат,
Ақлу зеҳн берган, берган маҳорат.
Ҳар қандай тўсиққа учраганда ҳам
Ўзини кўрсатсин дея жасорат.

* * *

Қуёш билан чиқар ғамнинг тўзони,
Оркадан урилар кулфат бўрони.
Қибладан келади бетиним оҳ-воҳ,
Кунботардан келар қайғу тўфони.

* * *

Қўлидан келмаган бирорта ҳунар,
Лекин гердайганлар бордир кўп нафар.
Ўйладим, ақл-ҳуши жойида одам
Ҳеч қачон тикандан қилмас гулчамбар.

* * *

Одам бор – доимо қиласан ҳурмат,
Гапларин эшитсанг қиласан роҳат.
Одам бор – қуруқ тол каби соясиз,
Кўришга майл йўқ, қочасан фақат.

* * *

Баъзи бировларга ташласанг назар,
Баҳор кунларидек тез-тез ўзгарар.
Чўнтакка беш сўм пул тушгани ҳамон
Дўст-ёронларидан қилади ҳазар.

* * *

Сумбатимни кўриб, қилиб эътибор,
Дейишар: Сочи оқ, кўнгли беғубор.
Эй содда, ҳамма оқ бенуқсон эмас,
Қор ҳам оппок, лекин совуқлиги бор.

* * *

Сарупо қилсанг ҳам бош-оёқ тугал,
Девона ҳадянгга бефарқ ҳар маҳал.
Истаган жойида тўшаб ётмоққа
Жулдур чопонини кўради афзал.

* * *

Кўрдим: у одамнинг боши фалакда,
Нигоҳи беҳиштда, кўзи малакда.
Эсига келмайди шу мағрур боши
Эгилиб келишин ерга кирмакда.

* * *

Кўрдим: қанча олғир, ўтакетган қув,
Сал бепарво бўлсанг туширади чув.
Пастликка оққанда жадалга минар,
Юқорига қараб ўрмалайди сув.

* * *

Дорбоз кўзи боғлиқ ўтади симдан,
Халойиқ лол қолиб берар унга тан.
Ўйладим: водариф, ҳаёт йўлида
Кўплар юролмайди очик кўз билан.

* * *

Шукур қилмай олдидаги борига,
Ярайдими ёки йўқми корига,
Чор атрофга човут солиш не учун
Бир коса овқатга тўяр қоринга.

* * *

Тиканига чидар гулини суйган,
Висолни истайди ҳижронда куйган.
Бир умр бахтиёр – бардоши етиб
Ишини охирлаб лаззатин туйган.

* * *

Одамзот феъл-хўйи бунчалар чигал,
Совуқ ҳам ёқмайди, иссиқ ҳам тугал.
Чақалоқ пайти ҳам тинчимас эди,
Тебратиб турмаса бешигин ҳар гал.

* * *

Аёлни камситманг, кучи йўқ деб билагида,
Ахир унинг куч-кудрати нияти, тилагида.
Аслида ҳаёт негизи аёллар ҳисобланар,
Оламдаги барча хислат аёлнинг юрагида.

* * *

Инсонга берилган бир оғиз, бироқ
Тинглаш учун эса иккита қулоқ.
Қанчалик оз сўзлаб, кўпроқ тингласанг,
Донолик томонга юрганинг, ўртоқ.

* * *

Ишқим осмонида порлаган юлдуз,
Сенга талпинаман кеча-ю кундуз.
Қўлим етар жойда турибсан, аммо
Югуриб елсам-да етолмам ҳануз.

* * *

Одамнинг чиқити йўқдир мен учун,
Лек пасткаш дилида йилт этмас учкун.
Тўқайда гердайган қийшиқ тўронғил
На мева берар-у на бўлар устун.

* * *

Ғурурим, турқингдан отлар ҳуркади,
Кимлардир тагингга сувлар пуркади.
Кўзгуга қарасам – юзим қорадир,
Билмайман, қачондир кимлар суркади?

* * *

Ичдим, ичавердим тўхтамай сира,
Шароб олиб келди, мана, қаерга?
Обрў-эътибор йўқ, ҳурмат-иззат йўқ,
Яланғоч қиряпман энди қабрга.

* * *

Сийламайди мени не учун такдир,
Туширсам-да неча кечалар такбир.
Доно дер: Уввосдан ҳеч бир фойда йўқ,
Яшаш учун ўзинг кўрмасанг тадбир.

* * *

Қалбимни ўртайди азобли титроқ,
Нурсиз кўзларимда қайнайди булоқ.
Гуноҳим ювишга етмас савобим,
Кафил бўла олмас соқолдаги оқ.

* * *

Ўрнинг тополмасанг фаросатда сан,
Бир тўнка сингари нафосатда сан.
У дунёнг қоронғу бу дунёнг каби,
Манзилинг тополмай аросатдасан!

* * *

Шароб келтир менга, ичайин такрор,
Кўнгил ғуборини унутай бир бор.
Гарчи бу шаробнинг таъми аччиқдир,
Ғамнинг шаробидай бермайди озор.

* * *

Машшоқ, чал куйингни, ўйнайлик чандон,
Турмуш ташвишини унутиб бир он.
Одамзод ҳаётга икки бор келмас,
Қайта тирилгани кўрмаган жаҳон.

* * *

Юлдуз санаб бўлмайди бошлари хамлар билан,
Чопқир отга етмассан майда қадамлар билан.
Бирор маъно англамас, ҳикмат деб ҳар хил сўзни
Қоғозга битсанг ҳамки олтин қаламлар билан!

* * *

Ҳаётда дадил бўл, чекма бунча оҳ,
Бошингга ғам соя ташлагани чоқ.
Тун зулмат чодирин ташлади дема,
Қуёш юзин тўсса булут баногоҳ.

* * *

Мен дардчил эмасман, худога шукур,
Истаганча бордир ҳаловат, ҳузур.
Не ёзсам ҳаётдан олиб ёзганман,
Ёлғонга эргашиб қилмадим куфр.

* * *

Ҳеч ким очмас беркилса булоқнинг кўзин,
Очса-ку қондиради чанқоғин ўзин.
Оёқ юролмайд қолса ҳасса ёрдамчи,
Камар оширади-ку белнинг нуфузин.

* * *

Ярқираган буюм – зар эмас,
Ҳақ гапирган ситамгар эмас.
Ёлғон, ифво, ғийбат гапларни
Эшитмаган қулоқ қар эмас.

* * *

Ҳаёт маъносига чуқурроқ кирсанг,
Гоҳ момик мисоли, гоҳида заранг.
Шодлик билан қайғу чамбарчас экан,
Турланар минг битта тусда ранг-баранг.

* * *

Нонинг бўлса, иту мушук сенга дўст,
Ойдан-да чиройли, хунук сенга дўст.
Мағзи тўқ данаклар кўчат бўлибди,
Фақирлик чоғингда пучуқ сенга дўст.

* * *

Ҳаётга келдингми ўлим ҳам бордир,
Ишингда камчилик, унум ҳам бордир.
Ё ўчарсан изсиз соя мисоли,
Ё бир умр дилларда қўним ҳам бордир.

* * *

Баъзида кўрсатиб ўзин беғубор,
Баъзида пихини минг ёрар айёр.
Ё раб, баъзиларни не кўйга солдинг,
Нафси деб ҳар ишга қодир ва тайёр.

* * *

Камолга етишиб бўлмайти дарров,
Бу йўлда учрайди қанча тўсиқ, ғов.
Кўр, кўринган ойни оқшом илкида
Ўн тўрт кундан кейин тўлишар бирров.

* * *

Бойлиги ошарди кун сайин, бироқ
Ғурурга берилиб кетди бош-оёқ.
Осмонга боққанча ерни тепкилар,
Эсламас шу ердан топишин паноҳ.

* * *

Менинг гапларимга қулганлар бордир,
Ва мағзидан кўнгли тўлганлар бордир.
Баъзилар маъносин жуда кеч билиб,
Афсус-надомат ҳам қилганлар бордир.

* * *

Фарзандим қиз, дея ўксинма, дўстим,
Қиз ҳам тўлдиради бор каму кўстинг.
Фарзандсиз одамнинг аҳволига боқ,
Жунлари тўкилган астарсиз пўстин.

* * *

Ҳаётнинг ишлари кўп жумбоқ экан,
Анғласанг турмушда кўп сабоқ экан.
Хушбўй хид тарқатган атиргулни кўр,
Бир гулнинг бандида минг садоқ экан.

* * *

Танангда қувват бор, дўстим, ҳартугул
Босган қадамингдан унсин битта гул.
Бош ёрган бефойда вақт ўтганида,
Ўтин ёниб бўлса қолар фақат кул.

* * *

Кутмагил золимдан инсоф, ҳақиқат,
Зулм қилиб турса яйрайди фақат.
Юз-қўлингга кўниб қовоғарилар
Найзасини санчиб топади роҳат.

* * *

Ҳар ишнинг меъёри бўлгани яхши,
Қишнинг ҳам баҳори бўлгани яхши.
Узлуксиз шодлик ҳам элтармиш ғамга,
Жиндай ғам-озори бўлгани яхши.

* * *

Сўз билан ишинг бир бўлганида – соз,
Қуруқ сўз ҳеч қачон топмаган эъзоз.
Баланд шохга чиқиб қичқирган билан
Пастга тушиб ахлат титади хўроз.

* * *

Осмон тўла юлдуздир, менинг юлдузим қани?
Олам нурдан жилвагар, менинг кундузим қани?
Ғам ботқоғи кўзимга тикилмишдир беармон,
Нафақат кўрар кўзим, аввалги ўзим қани?!

* * *

Тишларим тўкилди – оғзим ўпқондай,
Емиш майдаланган мисли толқондай.
Қани, сирли нигоҳ, оташин сўзлар,
Бариси, бариси тушдай, ёлғондай.

* * *

Назмдаги ҳар битта сатр,
Халқ кўнглида тополса кадр.
Хазонларни билмаган гулдир
Тиним билмай тарқатган атир.

* * *

Бир кўшиқ эшитсам уйғонар туйғу,
Бир кўшиқ эшитсам босади уйқу.
Бир кўшиқ эшитсам эриб кетаман,
Қалбимда қолмайди ғамлардан қуйқу.

* * *

Кўзёшим, қайғудан қуйилдинг қайноқ,
Ҳеч кимга фойданг ҳам тегмади бироқ.
Ер ҳам нам бўлмади, кетмади ташвиш,
Фақат жойинг топдинг мендан олдинроқ.

* * *

Ҳар жонзот тортади насл, зотига,
Мардлар қамчи босар ғайрат отига.
Қўрқоқнинг кўзлари панани излар,
Судралмоқ хос эрур илон зотига.

* * *

Шоҳмисан, ғарибми, нима фарқи бор,
Қора ер мутлақо бермас эътибор.
Елкангда кўтарсанг тоғни ҳам, индин
Қурту қумурсқага емсан тап-тайёр.

* * *

Инсоннинг тақдири келмак ва кетмак,
Ҳаётга борини бахшида этмак.
Мавжланиб турган буғдойзорни кўр,
Етилган дон бўлак ва сомон бўлак.

* * *

Мабодо йўлиқса ҳазрати Хизр,
Минг марта юкиниб сўрардим узр.
Ҳаёт риёсига ўралиб қолган
Одамга беришин бир кунлик ҳузур.

* * *

Нимадан безовта бўлдинг, эй юрак,
Маромингдан чиқиб бўлдинг жонсарак.
Рўқач қилма ҳаёт ташвиш, кулфатин,
Мендай эзилгунча уришинг керак.

* * *

Хаёллар рўёбга чиқсами агар,
Меҳнатга қолмасди ихлосдан асар.
Қуруқ устихонни ғажиган итлар
Истарди суякдан қурилган шаҳар.

* * *

Дунё бойлигига қўйибсан ҳавас,
Бойлик илинжида оларсан нафас.
Эртага кўзларинг юмилар чоғда
Бир томчи сув бўлиб оғзингга тушмас.

* * *

Бўлмаса ҳақиқат устуни замон,
Ҳар ерда урчийди разил ва нодон.
Ўқ отиш сирини ўрганган шогирд
Устози кўксини қилади нишон.

* * *

Қайғурма, кекса дил, анча тетиксан,
Ҳаётнинг тафтида пишдинг – етуксан.
Пешонангнинг нақши ҳар битта ажин,
Маънолар конисан – аъло битиксан.

* * *

Фарзандлар, кечиринг, бу қари чолни,
Ўзларинг биласиз ҳолу аҳволни.
Давлат йиғолмадим виждонга қарши,
Фақат ўстиролдим сиздай ниҳолни.

* * *

Дўстим, ҳаёт фақат эмас чаманзор,
Шамоли, дўли бор, баъзан ёғар қор.
Ёқутдай товланиб турган ҳув гулда
Ифор билан бирга қанча тикан бор.

* * *

Агар илмим бўлсин десанг мустаҳкам,
Тинмай ўқи, ўрган қадам-бақадам.
Томчилардан азм дарё мавж урар,
Сўқмоқдан бошланар катта йўллар ҳам.

* * *

Дарё мисолидир ҳар яхши инсон,
Яхшилик тўлқини уради жавлон.
Қайси бир нокаслар тупурган билан
Унинг суви ҳаром бўлмас ҳеч қачон.

* * *

Беилм одамдан қолмас ёрқин хотира,
Ёғи ёмон чироқдек шуъласи бўлар хира.
Ниначига тўртта қанот берса-да фойдаси йўқ,
Парвози кушникига ўхшамас сира-сира.

* * *

Нафс не кўйларга қилмайди маҳкум,
Имон-эътиқоддан этади маҳрум.
Баднафс кимсалар эл-юрт ичида
Тирик бўлсалар-да саналар мархум.

* * *

Кечаги кунингни унутсанг агар,
Бугунги кунингда бўлмагай самар.
Поёнсиз денгизда бир хас сингари
Ишингдан, номингдан қолмагай асар.

* * *

Кўз очиб юмгунча балоғатинг ҳам,
Кўз очиб юмгунча фароғатинг ҳам.
Беҳуда оқар сув дема ҳаётни,
Кўз очиб юмгунча ҳалокатинг ҳам.

* * *

Бировга айб тақмоқ осондан-осон,
Ўз айбин тан олиш ўлимдан ёмон.
Ҳассасиз кўр мисол йўлин тополмай
Арсатда қолиб кетади виждон.

* * *

Ҳуснда яктосан, муборак бўлсин,
Ҳуснингга яраша бахтинг ҳам кулсин.
Ҳуснингни нафсингга кул қилсанг агар,
Ҳусн деганлари нур кўрмай ўлсин.

* * *

Босарингни билмай қолибсан, ўғлон,
Маишат боғида урарсан жавлон.
Бил, ҳаддидан ошган тошқин дарёнинг
Қирғоғин маҳкамлаб, солишар тўғон.

* * *

Илм олтиндан қиммат, нодир бир нарса,
Фойдаси бекиёс қанча кўпайса.
Илмсиз одамнинг йўли қоронғу,
Эгри-бугри таёқ бўлолмас ҳасса.

* * *

Фарзанд туғилдими, пайсалга солма,
Қунт билан тарбия бер, сира толма.
Экканинг ўрасан, олам кўрмаган
Ўрикнинг ўрнида пишганин олма.

* * *

Машаққатли меҳнат, менга кадрдонсан,
Юрак-у бағримга айланган қонсан.
Сен туфайли ҳалол едим ва ичдим,
Сиғинган эътиқод ҳамда иймонсан.

* * *

Кўнглингда нелар бор, қайдан билай ман,
Тош отсанг кўксимни қалқон қилай ман.
Қандай бўлсанг бўлгил, ахир инсонсан,
Барибир мен сенга омад тилайман!

* * *

Ҳайҳот, нега кўнгил бўлмасин беҳуд,
Нима учун қалбим сақласин сукут.
Неча йил ўқитган нокас шогирдим
Ўлмасимдан ясар мен учун тобут.

* * *

Оз бўлса-да эшитар қулоқ,
Баъзи бирлар йиртади томоқ.
Кўк бағрига титроқ солса-да,
Бир зумгина ялт этар чақмоқ.

* * *

Меҳнат билан ўтса кимнинг ёз-қиши,
Кўп ҳам ўртамайди ҳаёт ташвиши.
Борига қаноат, йўғига бардош,
Ҳотамга тушмагай ҳеч қачон иши.

* * *

Эй хўроз, мен сендан бўлдим кўп мамнун,
Тирикликдан дарак берганинг учун.
Ана, кўплар ётар чошгоҳ маҳал ҳам
На ўлик, на тирик – топмаган якун.

* * *

Турмушингни кўриб бузилар асаб,
Қилган ишларинг ҳам кўзғайди ғазаб.
Сув юзида сузган бир хас сингари
Келиб-кетишингдан борми бирор наф?

* * *

Шайтони лаъинга қўл берган одам
Бўлар разил, олчок, ўғри, муттахам.
Бир томчи қора ранг тушса кўзага,
Рангин ўзгартирар оппоқ сутнинг ҳам.

* * *

Ошёнини ташлаб кетишга буткул,
Бўғзига келиб жон уринар нукул.
– Тинч яшасанг нетар, десам, айтади:
– Қачон шод яшабди қафасда булбул?

* * *

Устозинг отангдай улуғ, дейдилар,
Берган сабоқлари зўр туғ, дейдилар.
Сабр-матонат-ла ўргансанг изчил,
Босган ҳар қадаминг қутлуғ, дейдилар.

* * *

Қайғурмоқ не учун келмасдан қазо,
Гуноҳ-ку олдиндан тутмаклик аза.
Ҳали у дунёда бус-бутун турар
Қилган ишимизга тортажак жазо.

* * *

Эш билиб бировнинг чеккан дардини,
Меҳр билан ювсанг кўнгил гардини.
Элинг азиз қилиб бошга кўтарар
Улуғлаб, эъзозлаб сендай мардини.

* * *

Билсак ҳам ҳайикмай қилдик кўп гуноҳ,
Энди биз қайлардан топамиз паноҳ.
Топтаган еримиз жудаям қаттиқ,
Учишга қанот йўқ, осмон ҳам йироқ.

* * *

Эй биродар, бўлма бунчалар ғофил,
Нафсингни тиймасанг бўлади қотил.
Қаноат этагин ушласанг маҳкам,
Сендан яхши йўқдир, мана, мен кафил.

* * *

Ҳаёт-чун сену мен бир хас сингари,
Ўйнаб-ўйнаб бўлгач ирғитар нари.
Қирқми ё юз ёшда гум қилар бизни,
Ажалга фарқи йўқ – ёшмисан, қари.

* * *

Ҳалол топиб есанг бир бурда нонни
Ва саломат сақлаб юрсанг имонни,
Ҳизр назари тушган инсон ўзингсан,
Обод қилганинг шу икки жаҳонни.

* * *

Эй, ҳаёт, шодликка ёрсан баъзида,
Мен каби меҳрга зорсан баъзида.
Кенгликда яктосан – йўқдир чегаранг,
Эвоҳ, одам сиғмас торсан баъзида.

* * *

Одам бир-бирига тенг бўлмас экан,
Бу жаҳон кимларга кенг бўлмас экан.
Кўзи оч одамга бутун борлиқни
Берсанг ҳам нафсига енг бўлмас экан.

* * *

Бу дунё кўзимга боғдай кўринди,
Савлати, келбати тоғдай кўринди.
Фикримни бир жойга жамлаб қарасам,
Туби йўқ ўнгирдай – чоҳдай кўринди.

* * *

Бир фақир бошини силасанг агар
Ташнага сув берган билан баробар.
Умнатга ҳомийлик қилган Пайғамбар
Ҳанузгача бўлиб келар мўътабар.

* * *

Қачон бир ғарибга бўлгандик паноҳ,
Қаерда бўлгандик бировга чирок?
Бундай бир сарҳисоб қилайлик десак,
Умримиз охирлаб қолибди, эвоҳ.

* * *

Ўйламай айтган сўз – беқадр сўздир,
Ярага бемаҳал сепилган туздир.
Сайқалланмаган тош оёқ остида,
Ишлов берилгани узукка кўздир.

* * *

Ҳаёт – катта уммон, биз унда кема,
Сузамиз олға деб кундуз ҳам тунда.
Ё саёзга ботиб ҳалок бўламиз,
Ё тошга урилиб пачоқ якунда.

* * *

Тоғларнинг савлати оппоқ қор билан,
Карвоннинг қудрати кучли нор билан.
Жуссага қаралмас баҳо берганда,
Йигитнинг қиймати номус-ор билан.

* * *

Одамлар бўлсалар агар иттифок,
Ечимини топар ҳар қандай жумбоқ.
Атрофга синчиклаб боқсанг гар, дарахт
Кўркини оширган минг-минглаб япроқ.

* * *

Тиканли янтоқни гули безайди,
Дарахт новдасин ҳосил эгади.
Нокас кимсалардан яхшилик кутма,
Кўр булоқнинг нафи кимга тегади?!

* * *

Оилага бориб тақалар бари,
Фарзанд ноқобили ё эл суяри.
Бир оғиздан чиқар беҳаё, нордон,
Ё сермаъно сўзнинг асл гавҳари.

* * *

Тўғри юролмайди асло маст киши,
Фарқига бормайди ҳаром-ҳаришни.
Гарчи арслон мисол бўлиб кетса-да,
Қилиқлари бўлар ҳайвон қилмиши.

* * *

Сухбатдошлар ичра бўлсанг сен агар,
Дономан деб ҳар сўзни айтма, биродар.
Камтарлик тўнини елкангга ташла,
Мақтанчоқлар жоҳил билан баробар.

* * *

О, неларни орзу қилмайди одам,
Барига етса ҳам кўринади кам.
Донишмандлар айтиб кетмиш ривоят:
Бир сиқим тупроқ берармиш барҳам.

* * *

Юлдузга маҳлиё, ҳаётдан мамнун
Эдим, чумолини босдим мен Мажнун.
Чумоли дейди: -Шу алп қоматингни
Оқсоқланиб инга таширман бир кун.

* * *

Ҳаёт бободехқон – экар, яйратар,
Охири бир куни ўрар, қийратар.
Келгуси экиннинг ривожини учун
Бизни ерга кўмиб ўғит яратар.

* * *

Кофир деб камситманг ғайридинни ҳам,
Уларни шунақа яратган Эгам.
Ножўя ишларни қилган мусулмон
Бешбаттар ёмондир кофирлардан ҳам.

* * *

Душмандан кўрқмагил, тақдирга бер тан,
Гоҳ ғолиб, гоҳ мағлуб бўлмоқ бор экан.
Лекин пешонангнинг шўри қурийди
Дўстим деб юрганинг чиққанда душман.

* * *

Ғамни экмасам ҳам ҳосил соз берди,
Қишда ҳам, баҳорда, бутун ёз берди.
Меҳрни парваришлаб ўтди кўп умрим,
Ё ҳосил бермади ёки оз берди.

* * *

Умрнинг излари манглайда қат-қат,
Ҳар чизикда из қолдирган машаққат.
Синчиклаб текширдим олим сингари –
Бирор из қолдириб кетмабди шафқат.

* * *

Оҳ, нетай, қаридим, кўздан кетди нур,
Қалбимни тарк этди йигитлик ғурур.
Ҳаёт айвонида қийшиқ устунман
Ва лекин ўзимга устунлар зарур.

* * *

Ҳеч қачон тўймайди хасиснинг кўзи,
Шу сабаб қирқилар унинг илдизи.
Топганини ташиб сичқон инига
Бир куни мушукка ем бўлар ўзи.

* * *

Сен, мен кетсак бир кун – жаҳон қолажак,
Ой, қуёши порлоқ осмон қолажак.
Кимларга шу куни бўлади байрам,
Кимларнинг қалбида армон қолажак.

* * *

Нокас одам дўстлик қилмайди бир бор,
Вақт топса разиллик қилади такрор.
Тўқайни парвариш қилганинг билан
Тиканидан етар сенга кўп озор.

* * *

Ҳар ким этса яхши бурчини адо,
Ҳақиқат йўлида қилиб жон фидо.
Муттаҳамлик қилган аслзодалар,
Кўринг, эл олдида гадодан гадо.

* * *

Ким ёмон феъл билан чиқса қатордан,
Ҳам айрилар элдан, қариндош, ёрдан.
Ҳар хил нозик иплар таққанинг билан
Ипак тор оҳанги чиқмас дутордан.

* * *

Бунча талпинасан бўлиб жонсарак,
Нелардан безовта бўласан, юрак.
Шунча йил чидадинг ғаму кулфатга,
Энди тин олганда не учун кетмак?!

* * *

Мен эмас, кўпларга бўлибди одат,
Тинчгина яшашга қилмаймиз тоқат.
Ҳосиламиз бўлди охир-оқибат
Ёнида табассум, изидан ғийбат.

* * *

Умринг дарё, оқмас тескари,
Олға борар қушлар сингари.
Шу беш кунлик ҳаёт чоғингда
Бўлса яхши ишинг самари.

* * *

Кийимингга қараб баҳо берсалар,
Юз бор ялтоқланиб гўзал десалар.
Ажабланма сира, улар изингдан
Кўрнамак, еб тўймас юҳо, десалар.

* * *

Ҳурмат қил, ошно-ёр, қўшни, қариндош,
Улар жоҳил бўлса сен бўлгин юввош.
Оёғингмас, дўстим, қўл-у бармоғинг
Истаганча қашир қичиганда бош.

* * *

Мард бўламан десанг тепинма, сузиб,
Қилиғингдан биров кетмасин безиб.
Фойдаси бўлмайди ғурур, мансабнинг,
Тавқи лаънат тоши қўйганда эзиб.

* * *

Эй ялқов, ибрат ол, мана бу дондан,
Одамлар азизроқ кўрмасди жондан.
Агарда тушмаса тандир-оловга
Ё бўлиб чиқмаса ун тегирмондан.

* * *

Нодонни ўқитай деб бўлма ҳалак,
Қанчалар уринма парвойи фалак.
Ёниб-куйиб қўшиқ айтгандай карга,
Кўрга кўрсатгандай бўлар камалак.

* * *

Ўзлигингдан кетдингми, қанчалар бўлма моҳир,
Бир куни чиқиши бор асалингдан ҳам тахир.
Жиловланар асов сув қирғоғини ўпирса,
Ҳаддидан ошган итнинг бўйнига тушар занжир.

* * *

Ёмонни бағрингга олсанг, аввало,
Ўзингга келгайдир ҳар турли бало.
Тутунни бағрига олганди мўри,
Бошқа эмас, ўзи бўлди юз қаро.

* * *

Омад кетди, айрилдим шавкат-шонимдан,
Дўстлар меҳри ҳамда хонумонимдан.
Барига етди бардош, чидадим, лекин
Инимнинг юз буриши ўтди жонимдан.

* * *

Ўткирлигидан не наф – кўз кўзга душман бўлса,
Маънолари бўлмас соф – сўз сўзга душман бўлса.
Ишдан чиқади асаб – юз юзга душман бўлса,
Пешонангнинг шўрлиги – ўз ўзга душман бўлса.

* * *

Боғбон захмат чекиб боғ қилди охир,
Меҳнатга яраша ҳосил беназир.
Бири сават, бири челак кўтариб,
Таниш-у нотаниш бўлдилар ҳозир.

* * *

Эшигим олдида турма сарғайиб,
Дардларингга малҳам истаб, эй ғариб.
Мана, кўр, сафарга отланаяпман,
Қалбим ярасига дармон ахтариб.

* * *

Хоҳ баланд айт, хоҳ паст бемаъни сўзинг,
Малоллик келтириб тушар нуфузинг.
Бир уюм хас-хашак ёнгани билан
Иситмас, тутуни ачитар кўзинг.

* * *

Ниҳолни экибон интизор кутгач,
Аччиқ мева берса анча йил ўтгач,
Боғбон деб саналмас унақа одам
Парвариш, пайвандни у ўзи этгач.

* * *

Нодон, жоҳил, оми – бирдир хойнаҳой,
Илму ҳикматлардан очмагай чирой.
Эшакка фарқи йўқ, йўртаверади
Устидаги нима – кўмирми, буғдой.

* * *

Сўз ўрнида айтилса ошар қудрати,
Ўрнида айтилмаса йўқдир қиммати.
Бир арава сомонни ёққанинг билан
Кул босган бир чўғ каби йўқдир ҳиммати.

* * *

Одамзот яшабди – пишмабди ҳайҳот,
Орзу билан кўнглин хушлабди, ҳайҳот.
Эрта-кеч нафсига овора бўлиб,
Тупроқ узра изи тушмабди, ҳайҳот.

* * *

Кўрсам дейишади “Кўз нури баланд,”
Эшитсам “Қулоғи қурғури баланд.”
Эшитмай ва кўрмай кетсам дейишар
“Бу тўнка мижознинг ғурури баланд.”

* * *

Маст одамга мурч ҳам холва бўларкан,
Мендай доно йўқ деб ғалва қиларкан.
Қуёнга ичирсанг бир коса шароб,
Ҳаттоки шерларга ҳамла қиларкан.

* * *

Муттаҳамлик касбин ким қилса одат,
Пароканда бўлиб кетар саодат.
Қилмишига яраша, элидан фақат
Топган насибаси нафрат оқибат.

* * *

Ақлингни илм билан бойитсанг харчанд,
Ҳаёт кирдикорин қилмайсан писанд.
Коса лойи хўп пишса бўлар жарангдор,
Ўтин бўлса қаттиқ, тафти ҳам баланд.

* * *

Баъзи бир “она”лар боласин ташлаб
Кетаркан нораства кўзини ёшлаб.
Қушларга тасанно, полапони-чун
Ҳалок қилар ўзин душманга ташлаб.

* * *

Ҳаёт хийласига тополмай тадбир,
Кўз ёшим тўкилар мисоли ёмғир.
Айб этманг йиғимни, чунки юзимдан
Ҳаёт гардларини ювади бир-бир.

* * *

Ёнса тафти йўқ сомондан, кўр бўлгани яхши,
Пишганда аччиқ мевадан, ғўр бўлгани яхши.
Гуноҳларга шоҳид кўзлар бўлса бепарво,
Бир умр ер пайпаслаб, кўр бўлгани яхши.

* * *

Ёлғончи дунёда токи ҳаётман,
Ҳалол ёвғонимни ичибон шодман.
Бировнинг ризқига шерик бўлганнинг,
Кўрмадим бирини бўлган обод ман.

* * *

Инсоннинг виждони сақласа сукут,
Заррача қолмайди ирода, субут.
Чўлда ўсган гиёҳ каби нотавон
Келажак, ўтмиши бўлади унут.

* * *

Биров ҳаракатда тузиш, қуришга,
Аллаким мойилдир йиқиш, бузишга.
Аллаким ихлосманд томоша қилиб,
Мийиғида кулиб лабин буришга.

* * *

Абадий яшамас ҳаётда одам,
Охири бир куни узилар қадам.
Вақтингни хуш ўтказ. Бир кундай бўлди
Минг яшаган умри Сулаймонга ҳам!

* * *

Дунёда бирор иш йўқдир ғулувсиз,
Бир ишда чеварсан, бирда укувсиз.
Қўлдан келади деб кучанма кўп ҳам,
Вақирлаган чойгум қолади сувсиз.

* * *

Нокас қачон бўлган элда табаррук,
Ўзи ҳам, иши ҳам кўринар шумшук.
Ёруғ жаҳон пайдо бўлгандан бери
Қачон дўст бўлибди сичқон ва мушук?!

* * *

Ўлим ҳар нарсадан халос қиларкан,
Қайғу, хасталиқдан озод бўлар тан.
Лекин ажалнинг ҳам кучи етмаскан
Одамни асрашга обрўсизликдан.

* * *

Қани келгин, гапимга бироз қулоқ сол,
Умринг тугамай туриб эк битта ниҳол.
Ёки қўлингдан келса бино қур, йўл сол,
Эл ичра номингни эслатар алҳол.

* * *

Изингда зурриёд қолдими – бу бахт,
Демак, ҳаёт риштанг давомлиги нақд.
Бир куни болтанинг тиғига учрар
Мева бермай қўйган ҳар қандай дарахт.

* * *

Туғилдингми, бор экан ўлмоқ,
Жон қарз экан. Керак тўламоқ.
Дўстим, сенинг баҳоинг эрур
Сендан қолган йўл ёки сўқмоқ.

* * *

Сен истар экансан ҳаётда камол,
Бирор-бир устознинг пешбандидан ол.
Пайпаслаб зўрға йўл топади сўқир,
Кўзи очик эса юрар бемалол.

* * *

Эшитганман кўп бор аллакимларнинг
Оқни қора, кўкни сариқ деганин.
Наҳот билмасалар ўша гумроҳлар
Тўғри йўл манзилга яқин эканин.

* * *

Сув тескари оқса оқар-у, бироқ
Ёвудан яхшилик чиқмайди мутлоқ.
Сичқон дўст бўлмоқчи эди мушук-ла,
Уни шу заҳоти еб қўйди бароқ.

* * *

Тўрт мучанг соғ бўлса, шу улуғ бахтинг,
Оиланг тинч бўлса олтиндан тахтинг.
Қариндош, ёр-у дўст ҳурмат қилса бас,
Сояси кам бўлар ёлғиз дарахтнинг.

* * *

Тавба, ҳаёт экан талотўп бозор,
Бир ерда ғам сотар, бир ерда озор.
Шодликнинг растаси ҳувиллаб ётар,
Қайларда адашиб юрар харидор?

* * *

Бўлса бирим икки, икким уч дедим,
Ерга тўймас нафсим, ойни қуч дедим.
Бойликка тескари қараган борми,
Инсофу диёнат бари пуч дедим.

* * *

Китоб ўқиб ўтирар тўқсон ёшли чол,
Биров дер қариганда не даркор бу ҳол?
Доно деди: Мавж урган дарё бир куни
Ҳаракатдан тўхтаса топади завол.

* * *

Ўтган умрим ковлаб, қилсам сарҳисоб,
Бажарган ишларим бўлди бир китоб.
Номаъқул ишимга кўп қоғоз кетди,
Яхши ишим ҳатто бўлмади бир боб.

* * *

Жинларга йўлиқсанг ўқир дуо бор,
Душманинг учраса тортасан хушёр.
Ягона илтижом: Мени ҳеч қачон
Писмиққа учратма, эй Парвардигор!

* * *

Тошни ёриб чиқиб қайнарди булоқ,
Сув ичиб оёғин ювди бир гумроҳ.
Наҳотки, ёдига тушмас эртага
Тағин бир безовта қилиши чанқоқ.

* * *

Яхшилиқни билмас ношукур одам,
Жоҳиллик, муртадлиқ унда мужассам.
Аслида бемаза пишган овқатга
Гулдор косалар ҳам беролмагай таъм.

* * *

Кимларгадир бўлдинг эрмак, муҳаббат,
Кимларгадир бўлдинг керак, муҳаббат.
Кимларгадир доим олий бахт бўлиб,
Юрагига бўлдинг тиргак, муҳаббат!

* * *

Сир ўзингда турса ўзингга доир,
Бировга айтдингми, демак, ярим сир.
Ўхшатишим ғалат бўлса ҳам айтай,
Ёрти пиёлада сув турмас ахир.

* * *

Ҳаёт – карвон, тоғдан, қумдан ўтилар,
Ҳар қадамда хавфу хатар қутилар.
Карвонбоши оқил бўлса, карвони
Турли офат, хатарлардан қутилар.

* * *

Кимни учратсам ҳам саломсиз қолмас,
Алик олса олар, олмаса олмас.
Оллоҳни ёд этдим бу сўзим ила
Ва яна айтишдан лабларим толмас.

* * *

Ҳаётга разм солиб бўламан ҳайрон,
Жумбоқларга тўлиб кетганми жаҳон.
Беозор қуёнлар ерда ризқ терар,
Қонхўр бургут кўкда уради жавлон.

* * *

Эркак – оиланинг таянч устунни,
Эркаксиз аёлнинг бекуёш куни.
Аёлсиз оила хароба кўрғон,
На ўчоғи бордир, на-да тутуни.

* * *

Чиқиб қолса агар бирор муаммо,
Ўзингдан кичикни камситма асло.
Соясидан роҳат топганинг дарахт,
Кичкина данакдан бўлгандир пайдо.

* * *

Омад куши бир кун келса гижинглаган саман отсан,
Кетар бўлса бир қориндан тушганга ҳам етти ётсан.
Томоғингдан бир кун асал, бир кун заҳар-заққум ўтар,
Ҳаёт деган шахмат ўйин – бирда ғолиб, бирда мотсан.

* * *

Ҳаётда кўп ишлар қолдиради лол,
Бугун ривож бўлса, эртаси завол.
Ёмонга қўйилган ҳайкал кўрмадим,
Кўрдим яхшиларнинг топганин камол.

* * *

Ўлмайдиган одам бўлмайди асло,
Бўлмас синмайдиган кўза ё косо.
Шу нарсага амин бўлдим ниҳоят,
Муттаҳам ҳаётга бўлмайди асо.

* * *

Нафсимизга эргашиб ўтда қоврилдик,
Эрта хазонга учраб елда соврилдик.
Кетарда икки қулоч матодан бошқа,
Оқибат нима бўлди бизга топилдик.

* * *

Одамлар донога бердилар савол:
– Нима харом, нима бўлади ҳалол?
Доно деди: – Текин қўй гўшти харом,
Меҳнат-ла топ, ҳалол, ейвер бемалол.

* * *

Менга чидам, куч бер қодир Оллоҳим,
Ўзингсан яккаю ёлғиз паноҳим.
Тўфонларинг ичра бир дарахт бўлай,
Лекин тўкилмасин мевам, япроғим!

* * *

Вақтида илми эгалла, ўғил,
Кейин сарфлашга хўб ҳаракат қил.
Экинни экса-ю боқмаса деҳқон,
Ниятига яраша олгайми ҳосил.

* * *

Қўй, керакмас менга садақа-эҳсон,
Бир лукма нон-ошга топарман имкон.
Сув билан қорнимни алдашим мумкин,
Миннатинг қалбимда бўлмасин армон.

* * *

Бир парча ноним бор, мен хотиржамман,
Сабр-қаноатли оддий одамман.
Тунларни ёритган чироқлар ичра
Ҳолимга яраша нур сочган шамман.

* * *

Кимнингдир орзуси роҳат-маишат,
Кимнинг касб-кори тоат-ибодат.
Бу кўхна оламга улуш қўшай деб
Кимнингдир нияти илми риёзат.

* * *

Қаранг, чарх ўйнайди оворасини,
Гоҳ силаб, гоҳ тирнаб қалб ярасини.
Ўйнаб сўнг иткитар йўқлик қаърига,
Кўрсатмай дардига бир чорасини.

* * *

Агар бу дунёни тарк этиб кетсам,
Менга фарқи йўқдир жаннат, жаҳаннам.
Мени у дунёда тинч ётибди де,
Топилса юракдан ачинган одам.

* * *

Сен ва мен йўқ эдик, дунё бор эди,
Кимларга бепоён, кимга тор эди.
Ишонма, биронта лақма алжираб
Деса: Бу дунё-дун сенга зор эди.

* * *

Ўйлама, оқар сув бисёрдан бисёр,
Таги мўл экан деб сарфлама бекор.
Бир куни ҳаётнинг ёвуз чўлида,
Ташналик қўйнида қолишларинг бор.

* * *

Баъзан ёлвораман: Менга омад бер!
Гоҳ куфрланиб дейман: Ғаму кулфат бер.
Омад тилаганда жим фаришталар,
Ғам тилаганимда дарҳол “омин” дер.

* * *

Ё тавба, ҳар тўқисда бир айб бордир,
Аёл зотига нафис гўзаллик ёрдир.
Висолга етишдим деб кўпам қувонма,
Бўй таратган гулларнинг тикани бордир.

* * *

Турмуш деб бағримиз минг пора бұлди,
Нафс деб касбимиз тобора бұлди.
Бойликни юзимиз оқлиги дедик,
Оқибат юзимиз қоп-қора бұлди.

* * *

Сирти ялтираган билан барибир
Бир наф келтиролмас элга кўнгли кир.
Олтинга айланмас ўн минг йилда ҳам
Зар халтага солиб қўйсанг-да темир.

* * *

Нодонлар сафида доно бұлмагай,
Айтган сўзларида маъно бұлмагай.
Дунёни тутса ҳам сассикалафлар,
Лоақал бири ҳам раъно бұлмагай.

* * *

Жоҳилга таълим бер, бари бефойда,
Ишлари доғ излаш кўкдаги ойдан.
Ёруғликнинг қадри бир пулча бўлмас
Сўқирлик илмига сиғинган жойда.

* * *

Замон сенга боқмаса, сен замонга боқ, дедилар,
Орзу, умид, истагинг ўтга ташлаб ёқ, дедилар.
Содиқ кучук сингари замонага эргашсам ман,
Бетайин бир аҳмоқдир, ботил бир булоқ, дедилар.

* * *

Ишқал, хато ахтариб ич-у ташимдан,
Не бир қора кунлар ўтказдинг бошимдан.
Бир кулба битар эди худа-беҳуда
Шаънимни булғаш учун отган тошингдан.

* * *

Ҳаётга разм сол ақл кўзи билан,
Инсон обрў топгуси сўзи билан.
Одобу ахлоқинг буюк камолинг,
Дарахт равнақи илдизи билан.

* * *

Ким беҳайр ишга қўл урибди,
Обрў-эътибордан жудо бўлибди.
Қара, сувга тўла баҳайбат идиш,
Тешилса, томчилаб адо бўлибди.

* * *

Навқиронсан, умрни ўйлама баҳор,
Олдингда куз, қиш бор – ёғар ёмғир, қор.
Ёзда кўз қувнатиб гулласа янтоқ,
Кузга қолар ўткир тиканлари бор.

* * *

Карларнинг ёнида эшитмай турсам,
Кўрларнинг ёнида кўзимни юмсам.
Ўзинг холис баҳо берақол, рафиқ,
Мен кимман ҳаётда, қанақа инсон?

* * *

Осмондаги ой деб билсанг ўзингни,
Ҳикмат деб билсалар айтган сўзингни.
Бор қилар, йўқ қилар шу она ердан
Бир дамга узмагил қора кўзингни.

* * *

Ҳаётда бўлайин десанг мўътабар,
Бўл тўғри, одобу ахлоқда лобар.
Нинадан қиёс қил, тўғри бўлган-чун
Чувалган ипларга йўл очиб берар.

* * *

Ноқобил фарзандлар бағрингни тиглар,
Ғамларнинг устига ғамлар йиғилар.
Кўз юмсанг, ўзаро мерос талашар,
Жасадинг устида бегона йиғлар.

* * *

Аёлни хўрлама, инсон-ку у ҳам,
Аёллар туфайли яшнайти олам.
Унинг тарбияси бўлмаса эди
Бунчалар бўлмасдинг паҳлавон, ўктам.

* * *

Қари билганини пари билмаскан,
Афсус, бу ҳикматни бари билмаскан.
Ҳаётда учратдим бир қанча нодон,
Бола билганини қари билмаскан.

* * *

Тенг тенги-ю, тезак қоғи биланмиш,
Болта ишга ярар соғи биланмиш.
Ҳаётни дон десак, тўқи-пучи бор,
Турмуш элагида тинмай эланмиш.

* * *

Тилгинам кесилар ёмонсан, десам,
Имондан озаман сени мақтасам.
Мен каби ғарибга ким қўйибди сўз,
Омон бўлар бошим бўлганида ҳам.

* * *

Кимлардир ой бўлиб ярақлаган,
Кимдир куёш каби чарақлаган.
Армони йўқ кимса йўқ экан,
Умр дафтарин бир варақласанг.

* * *

Хоҳ мусулмон бўлсин, хоҳ бўлсин кофир,
Яхшилик қилишга бўлмаса қодир.
Ёзилмаган ҳаёт қонуни одил,
Ўз элида ўзи экан мусофир.

* * *

Она ерда туриб осмонни дема,
Ҳаёт денгизида ер бизга кема.
Осмонга интилган дарахт – қуруқ бўй,
Ерга эгилганда саноксиз мева.

* * *

Душмандан бешбаттар ул боқибегам,
Бепарво, не бўлди дунёи олам.
Умрида бир гулни кўрмаган одам
Ҳис қилолмас гулнинг ифорини ҳам.

* * *

Тўқликда товоним ялаб басма-бас,
Очимда тош отди бир неча нокас.
Уларнинг ҳаётин қилмайман ҳавас,
Қачон чўғ қолибди ёнганида хас.

* * *

Хотинни жафокор, итни вафодор,
Дея айтган экан қайси нобакор.
Аёл бор, улғаяр минглаб донолар,
Аёл бор, туғилар элга фидокор.

* * *

Донолар ўгити агар билсангким,
Ҳаётнинг сабоғи мислсиз илм.
Амал қилганларнинг юлдузи порлоқ,
Амал қилмаганнинг ўзига зулм.

* * *

Оиланг тинч бўлса, шудир катта бахт,
Фарзанд тотувлиги гўё олтин тахт.
Имон-эътиқодинг мустаҳкам сақла
Илдизсиз яшолмас бирор бир дарахт.

* * *

Улар яшадилар анча пайт қувнок,
Кейин ажралишиб кетдилар, эвоҳ.
Улар-ку яна ўз йўлин топдилар,
Лекин аросатда қолди чақалоқ.

* * *

Ёлғон сўзлар билан ошмас нуфузинг,
Кундан-кунга қадри тушади сўзинг.
На обрў, на иймон ёндошиб ўтмас,
Минг марта бозорга солсанг ҳам ўзинг.

* * *

Қани кўлинг узат, деди бир Шайтон,
Кўлин берди нафси бузуқ бир инсон.
Сал фурсатда бўлди устаси фаранг,
Ёқасини ушлаб Шайтон ҳам хайрон.

* * *

Бировнинг устидан ёзди муттаҳам,
Бўхтонга чидамай кулади у ҳам.
Буюк ишлар қилган чидам бермади,
Қандай чидадингиз, эй қоғоз, қалам?!

* * *

Борман, дема, адолик бор,
Ширин жондан жудолик бор.
Тарозидир ҳаёт деган,
Шоҳман дема, гадолик бор.

* * *

Инсон – кема, ҳаёт уммондир,
Гоҳо секин, гоҳо тўфондир.
Машаққатин енгиб яшаган,
Менимча, у комил инсондир.

* * *

Ҳаёт деганлари азалдан айёр,
Ҳар кўйга солувчи одати бисёр.
Сен, менинг насибам, азал шу экан –
Қуш бўлиб учсак-да калхати тайёр.

* * *

Бунчалар тез уриш нимага керак,
Қафасдан чиқай деб турибсан, юрак.
Осмон илинжида бунчалар шошма,
Рўёбга чиққанмас ҳали кўп тилак.

* * *

Тунов куни эди - эмаклаб юрдим,
Тунов кун муҳаббат болини сўрдим.
Кўз очиб юмгунча экансан, ҳаёт,
Бугун йўқлик сари юзимни бурдим.

* * *

Яшадим, топмадим ҳамдам дунёдан,
Кулфату дардимга малҳам дунёдан.
Енгилтак жувондай бевафо экан –
Дунё мендан кечди, мен ҳам дунёдан!

* * *

Мен ўлгандан кейин қўймагил ҳайкал,
Емаган одамга не зарур асал.
Мабодо ғамхўрлик қилмоқчи бўлсанг,
Тириклигимда қил эътибор сал-пал.

СҮНГСҮЗ ҰРНИДА

Бугун юрагимни кемираётган аламлар, армонлар кўп. Эҳтимол, дадам тирик бўлганларида бу китобга бошқа ном кўярмидилар ёки ўз фикрларини бутунлай бошқача тарзда сизга етказармидилар... Балки, фарзанд сифатида бу ёзаётганларим ҳаёт қисматида отамдан кейин менга юкланган вазифадир. Аммо, отанг хотираси ҳақида ёзиш осон эмас экан, ҳар бир сўз устига кўз ёшинг томчилаб, юрагингдаги аламли армонларинг жунбушга келаркан. Бироқ яхши хотиралар ҳам борки, улар ҳар гал уйғонганида ҳаётга муҳаббатинг, яшашга иштиёқинг ортаверади, худди отамдан қолган боғ каби...

Ҳаёт эмас, аслида инсон ҳаёти қисқа бўларкан. Лекин ижодкор ўлмайди. У иккинчи умрини ижодида яшайди. Хотира эса уйғонса яна-да гўзаллашади. Шу ўринда уйғоқ хотирани ижодда қайта тиклашга беминнат ёрдам берган барча инсонларга оиламиз аъзолари номидан миннатдорчилик билдириб қоламан.

Кўлингиздаги ушбу китоб дадамнинг анча йиллик ижод намуналаридан яратилди. Китоб ҳолида кўришни орзу қилган, бироқ ўзи кўролмаган “Дунёнинг ишлари турли ва қизик” асари ҳаёт йўлларингизда умр ҳикматини англаб етишингизга туртки берар, ҳеч бўлмаганда... Ва шунда қилган дуоингиз отам руҳига ёр бўлсин, илоҳим!

Наргиза Бўронова.

Адабий-бадий нашр
Тўрабек Бўронов
Дунёнинг ишлари турли ва қизик
(тўртликлар)

Мухаррир
Техник муҳаррир
Мусаҳҳих

Б.Бекматов
Ф.Ибодуллаев
Ш.Бекжонов

Босмахонага берилди 22.12.2014 й. Босишга
рухсат этилди 30.12.2014 й. Қоғоз бичими 60x84 1/16.
Офсет босма. Ҳажми 6 б.т. Адади-500 Буюртма № 25

“Хоразм” нашриёти,
Урганч шаҳри, Ал Хоразмий кўчаси, 23 уй.

“Қуванчбек-Машхура” МЧЖ
босмахонасида чоп этилди.

Урганч шаҳри, А.Герман кўчаси, 16 “Г” уй.